

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

МАЛІБОРСЬКИЙ ІВАН НАЗАРІЙОВИЧ

УДК 336.71

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**Аналітична оцінка ділової активності банків як індикатора їх
конкурентоспроможності**

Освітня програма – Фінансовий менеджмент
у сфері бізнесу
Спеціальність: 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Іван МАЛІБОРСЬКИЙ

(підпис, ініціали та прізвище здобувача освітнього ступеня)

Науковий керівник Олександра РОМАШКО, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри ФОП

доцент Уляна АНДРУСІВ
(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Рецензент

_____
(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр
Спеціальність 072 – «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФОП

_____ Уляна АНДРУСІВ

«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Маліборському Івану Назарійовичу

1. Тема роботи «Аналітична оцінка ділової активності банків як індикатора їх конкурентоспроможності»

керівник роботи Ромашко Олександра Михайлівна, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом закладу вищої освіти від "29" жовтня 2025 року № 683/7

2. Строк подання студентом роботи 01.12.2025

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні документи, офіційні матеріали Національного банку України, фінансова звітність АТ «Ідея Банк», спеціальна економічна і фінансова література, фахові наукові видання, Інтернет-джерела.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні засади оцінки ділової активності банків.

2. Аналіз ділової активності банків України (на прикладі АТ «Ідея Банк»).

3. Удосконалення методики оцінювання ділової активності банків.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Слайд 1 - Підходи до сутності ділової активності комерційного банку

Слайд 2 - Циклічна модель взаємозв'язку ділової активності та конкурентоспроможності комерційного банку

Слайд 3 - Основні підходи до оцінки ділової активності банків

Слайд 4 - Частка АТ «Ідея Банк» у ключових показниках банківського сектору України у 2022–2024 рр.

Слайд 5 - Бенчмаркінгове порівняння ключових фінансових показників АТ «Ідея Банк» із середньогалузевими значеннями. Бенчмаркінговий аналіз АТ «Ідея Банк», %

Слайд 6 - Показники ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки за ресурсним підходом

Слайд 7 - Показники ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки за фінансовим підходом

Слайд 8 - Інтегральний показник ділової активності

Слайд 9 - Стратегічні напрями, заходи та очікувані результати підвищення ділової активності АТ «Ідея Банк»

6. Дата видачі завдання 29.10.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми та постановка завдання магістерської роботи	03.11.2025	Виконано
2.	Розділ 1. Теоретичні засади оцінки ділової активності банків	10.11.2025	Виконано
3.	Розділ 2. Аналіз ділової активності банків України (на прикладі АТ «Ідея Банк»)	17.11.2025	Виконано
4.	Розділ 3. Удосконалення методики оцінювання ділової активності банків	24.11.2025	Виконано
5.	Вступ і висновки до роботи	27.11.2025	Виконано
6.	Оформлення роботи згідно встановлених вимог	30.11.2025	Виконано
7.	Подання готової роботи з комплектом супровідних матеріалів на допуск до захисту	01.12.2025	Виконано

Студент _____
(підпис)

Іван МАЛІБОРСЬКИЙ

Керівник роботи _____
(підпис)

Олександра РОМАШКО
(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота містить пояснювальну записку обсягом 69 сторінок, 9 листів ілюстративного матеріалу, 3 рисунів, 16 таблиць, 60 посилання на літературні джерела, 4 додатки на 11 сторінках.

Сучасні умови функціонування банківської системи України характеризуються високим рівнем динамічності, посиленням конкуренції, цифровізацією фінансових послуг та зовнішніми економічними й геополітичними викликами. У таких умовах здатність банку забезпечувати стабільність, нарощувати обсяги операцій та адаптуватися до змін визначається рівнем його ділової активності. Саме ділова активність відображає результативність використання ресурсів, ефективність операційної діяльності, стійкість ринкових позицій та потенціал розвитку банківської установи.

Об'єктом дослідження є ділова активність банківських установ. Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти оцінки ділової активності банку та її впливу на конкурентоспроможність.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові методи аналізу та синтезу, статистичні методи, порівняльний та трендовий аналіз, методи нормалізації показників, інтегрального оцінювання та багатокритеріального аналізу.

ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ БАНКУ, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, КЛІЄНТООРІЄНТОВАНІСТЬ, МЕТОДИ ОЦІНКИ, РИНКОВА ПОЗИЦІЯ, ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК

ABSTRACT

The master's thesis contains an explanatory report of 69 pages, 9 pages of illustrative material, 3 figures, 16 tables, 60 references to literary sources, and 4 appendices on 11 pages.

The modern operating environment of the banking system of Ukraine is characterized by a high level of dynamism, increased competition, digitalization of financial services, and various external economic and geopolitical challenges. Under such conditions, the ability of a bank to maintain stability, increase the volume of operations, and adapt to changes is determined by the level of its business activity. Business activity reflects the effectiveness of resource utilization, the efficiency of operational performance, the stability of market positions, and the development potential of a banking institution.

The object of the research is the business activity of banking institutions. The subject of the research is the theoretical, methodological, and practical aspects of assessing a bank's business activity and its impact on competitiveness.

The methodological basis of the study includes general scientific methods of analysis and synthesis, statistical methods, comparative and trend analysis, methods of indicator normalization, integral assessment, and multicriteria analysis.

BUSINESS ACTIVITY OF THE BANK, COMPETITIVENESS, CUSTOMER ORIENTATION, ASSESSMENT METHODS, MARKET POSITION, INTEGRAL INDICATOR

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ БАНКІВ.....	10
1.1 Поняття та сутність ділової активності комерційного банку.....	10
1.2 Взаємозв'язок ділової активності та конкурентоспроможності банківських установ	16
1.3 Методичні підходи до аналітичної оцінки ділової активності банків.....	22
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АТ «ІДЕЯ БАНК»).....	29
2.1 Ділова активність АТ «Ідея Банк» у контексті його ринкової частки та конкурентної позиції в банківській системі.....	29
2.2 Оцінка ділової активності АТ «Ідея Банк» на основі аналізу балансу (ресурсний підхід).....	39
2.3 Оцінка ділової активності АТ «Ідея Банк» із застосуванням фінансового підходу.....	48
Висновки до розділу 2.....	53
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ БАНКІВ.....	56
3.1 Інтегральна оцінка конкурентоспроможності банку на основі показників ділової активності з використанням багатокритеріального підходу.....	56
3.2 Практична апробація запропонованої методики на прикладі АТ «Ідея Банк» та формування рекомендацій з підвищення його конкурентоспроможності.....	62
Висновки до розділу 3.....	72
ВИСНОВКИ.....	74
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА.....	78
ДОДАТКИ.....	85
Бібліографічна довідка	

ВСТУП

Сучасні умови функціонування банківської системи України характеризуються високим рівнем динамічності, посиленням конкуренції, цифровізацією фінансових послуг та зовнішніми економічними й геополітичними викликами. У таких умовах здатність банку забезпечувати стабільність, нарощувати обсяги операцій та адаптуватися до змін визначається рівнем його ділової активності. Саме ділова активність відображає результативність використання ресурсів, ефективність операційної діяльності, стійкість ринкових позицій та потенціал розвитку банківської установи.

Попри зростання значення цього показника, питання ділової активності банків як самостійного об'єкта наукового дослідження висвітлено недостатньо. Лише окремі науковці - Алескерова Ю. В., Федоришина Л. І. [5], Сілакова Г. В. Хмельницька Я. Б. [10] - безпосередньо аналізують її сутність, структуру та чинники формування. Переважна більшість досліджень розглядає ділову активність не окремо, а як складову фінансового стану, елемент фінансової стійкості чи фактор конкурентоспроможності. Це характерно для праць Вінниченко О. В., Гудзя А. В. [10], Федіни В.В., Довгань Т.І. [24], Вядрової І. М., Морозова М. В. [15] та інших авторів. Така наукова ситуація підкреслює необхідність поглибленого вивчення ділової активності як окремої економічної категорії та розроблення більш комплексних підходів до її оцінювання.

Водночас важливими є дослідження, що стосуються конкурентоспроможності банків, цифровізації фінансових послуг, інноваційної діяльності, клієнтоорієнтованих стратегій розвитку, оскільки ці фактори безпосередньо впливають на формування ділової активності банківських установ. Їх відображено у працях Матвійчук Н., Теслюк С. [6], Ключки О., Глінського Д. [58], Вовчак О. Д., Гонгало Н. М. [19] та інших дослідників.

Однак наявні методики оцінювання переважно фокусуються на окремих аспектах діяльності банку — фінансових або ресурсних, рідше на ринкових показниках, — що не дозволяє отримати комплексну та об'єктивну

характеристику його ділової активності. Це зумовлює потребу у розробленні багатокритеріального підходу, здатного поєднати різні групи індикаторів в єдину інтегральну оцінку.

Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування сутності ділової активності банків, аналіз ділової активності АТ «Ідея Банк» та розроблення удосконаленої методики її оцінювання з використанням багатокритеріального підходу для підвищення конкурентоспроможності банківської установи.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- розкрити теоретичні засади ділової активності банку та її взаємозв'язок із конкурентоспроможністю;
- проаналізувати існуючі методичні підходи до оцінювання ділової активності банківських установ;
- здійснити комплексний аналіз ділової активності АТ «Ідея Банк» на основі ринкового, ресурсного та фінансового підходів;
- сформувати та обґрунтувати інтегральну модель оцінки ділової активності банку;
- провести апробацію запропонованої методики та визначити напрями підвищення конкурентоспроможності АТ «Ідея Банк».

Об'єктом дослідження є ділова активність банківських установ.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти оцінки ділової активності банку та її впливу на конкурентоспроможність.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові методи аналізу та синтезу, статистичні методи, порівняльний та трендовий аналіз, методи нормалізації показників, інтегрального оцінювання та багатокритеріального аналізу.

Наукова новизна роботи полягає у вдосконаленні методичного підходу до оцінювання ділової активності банків шляхом розроблення інтегральної моделі, яка поєднує ринкові, фінансові та ресурсні показники та дозволяє формувати об'єктивні стратегічні висновки щодо конкурентоспроможності банку.

Практичне значення роботи полягає у можливості застосування запропонованої методики банківськими установами для моніторингу власної

діяльності, формування управлінських рішень та підвищення конкурентних позицій у фінансовому секторі.

Структура роботи і складається з трьох розділів: у першому розглядаються теоретичні засади оцінки ділової активності; у другому - проведено комплексний аналіз ділової активності АТ «Ідея Банк»; у третьому - запропоновано удосконалену багатокритеріальну методику оцінювання та рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності банку.

Автор апробував наукові результати та практичні аспекти своєї магістерської роботи і отримав позитивний відгук під час участі у II Міжнародній науково-практичній конференції «Сталий розвиток економіки, підприємств та суспільства» (Івано-Франківськ, 10-11 квітня 2025 року) на тему «Ринковий та ресурсний підходи до оцінки ділової активності комерційного банку у контексті сталого розвитку».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ БАНКІВ

1.1 Поняття та сутність ділової активності комерційного банку

Термін «ділова активність» почав активно використовуватися у вітчизняній науковій літературі у 1990-х роках, після здобуття Україною незалежності. Це було пов'язано з розвитком ринкової економіки та підприємництва, а також появою нових понять — діловий ризик і діловий крах, уникнення яких вимагало від підприємців більш рішучих і активних дій [1, с. 502].

Досліджувана економічна категорія увійшла у вітчизняну економічну термінологію під впливом світового досвіду, що стало наслідком реформування економіки, становлення ринкових відносин та запровадження міжнародних методик аналізу фінансової звітності, які ґрунтуються на системі аналітичних показників. У межах аналізу фінансово-господарської діяльності поняття «ділова активність» розглядається як сукупність поточних виробничих і комерційних процесів підприємства. У цьому контексті термін є, ймовірно, не зовсім точним перекладом англійського *business activity*, який використовується для позначення групи коефіцієнтів, що характеризують фінансовий стан суб'єктів господарювання [2, с. 594].

Ділова активність суб'єкта господарювання – це багатогранне поняття, яке характеризує ефективність і результативність його діяльності. В економічній літературі та практиці існує кілька підходів до визначення сутності цього поняття.

Ділова активність відображає ефективність діяльності суб'єкта господарювання у виробничому процесі, а також дає опис фінансово-господарської діяльності, розкриває його потенціал і внутрішні можливості. Тому ділова активність може розглядатися з точки зору стратегічних цілей бізнес-одиниці та з точки зору поточної діяльності [3].

Як відмічено автором, у першому випадку ділова активність характеризує весь комплекс технологій управління, які спрямовані на просування організації на ринках. У другому – розглядається більш вузько: як поточна і комерційна діяльність, заснована на зростанні ефективності і конкурентоспроможності [3].

Таким чином, в даному визначенні подано ділову активність з позиції ринкового підходу.

У статті «Ділова репутація та її вплив на фінансову стійкість банку» [4] також висвітлюється ринковий підхід до оцінки ділової активності банку. У дослідженні представлено, як репутація фінансової установи на ринку впливає на її конкурентоспроможність, рівень довіри клієнтів та здатність залучати нових споживачів банківських послуг. Автори підкреслюють, що ділова репутація виступає важливим ринковим індикатором, який визначає позиції банку у фінансовому середовищі та сприяє досягненню стратегічних цілей через зростання ринкової частки і стабілізацію клієнтської бази.

Розглядаючи ділову активність у контексті функціонування банку як фінансово-економічного механізму Алескерова Ю.В. та Федоришина Л.І. ототожнюють це поняття з комерційною або ринковою діяльністю. У праці авторів наголошується, що ділова активність комерційного банку відображає його позиції на ринку, ділову репутацію та сприйняття з боку клієнтів і конкурентів [5, с. 100].

У межах ринкового підходу ділова активність банку розглядається крізь призму його позицій на фінансовому ринку та здатності задовольняти потреби клієнтів. Основна увага в межах цього підходу приділяється таким аспектам, як ринкова частка банку, рівень його конкурентоспроможності та ступінь лояльності клієнтів. Саме ринковий підхід на макрорівні передбачає аналіз ділової активності банку через призму його ролі та позицій у банківській системі, зокрема частки активів, капіталу, зобов'язань та обсягів кредитування у загальних показниках ринку. Такий підхід дозволяє оцінити, наскільки вагомим є внесок банку у розвиток фінансової системи країни, а також визначити його конкурентні позиції відносно інших учасників ринку [6].

Наступним підходом є ресурсний аспект, який розглядає ділову активність як здатність ефективно використовувати наявні ресурси для досягнення стратегічних цілей [7].

У межах ресурсного підходу ділова активність банку трактується як його здатність ефективно використовувати наявні ресурси з метою досягнення стратегічних цілей та забезпечення довготривалої фінансової стійкості. Такий підхід акцентує увагу на внутрішньому потенціалі банку, зокрема на організації управління фінансовими, матеріальними, людськими та інформаційними ресурсами [8].

Багато дослідників розглядають ділову активність суб'єктів господарювання з позиції фінансового підходу, а саме через призму фінансової ефективності, результативності та прибутковості. Ясіновська І. Ф. та Фелісеєв В.А. [9, с. 3] вважають, що ділова активність є «оцінкою ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктом господарювання, що визначає результативність його діяльності та формує оптимальне співвідношення темпів зростання основних показників».

Сілакова Г.В. та Хмельницька Я.Б. [10] трактуючи ділову активність банківської установи використовують саме фінансовий підхід. За цими авторами дана економічна категорія – це «стан фінансових ресурсів комерційного банку, результативність їх розміщення й використання, за якого забезпечується підвищення ефективності діяльності банку на основі зростання його прибутку і активів при збереженні ліквідності та конкурентоспроможності». Автори наголошують, що результати оцінювання ділової активності слугують основою та важливим елементом при розробленні заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності банку.

Алескерова Ю.В. та Федоришина Л.І. [5, с. 100] ділову активність банку розглядають і як комплексну характеристику ефективності функціонування банку в межах економічної системи, що відображає якість управління фінансовими потоками, прибутковість діяльності, а також вплив банку на економічні процеси загалом. Авторами дана економічна категорія трактується як здатність банку забезпечувати результативність економічних процесів,

підтримувати фінансову стійкість і сприяти розвитку ринкових відносин. Вона пов'язана з оцінкою ефективності використання ресурсів, продуктивності діяльності, позицій банку на фінансовому ринку та його репутації серед клієнтів і партнерів.

На макрорівні фінансовий підхід передбачає аналіз ділової активності банку через призму участі у функціонуванні фондового ринку та фінансової системи загалом, де вона виступає критерієм оцінювання ефективності економічного середовища та стабільності макроекономічних процесів [5, с. 100].

Зарубіжні науковці розглядають ділову активність банківських установ не лише з позиції ринкового, ресурсного чи фінансового підходів, а й через призму клієнтоорієнтованого аспекту, який набуває особливого значення в умовах сучасної конкуренції на фінансовому ринку. Такий підхід ґрунтується на розумінні того, що стабільність і прибутковість банку безпосередньо залежать від рівня задоволення потреб клієнтів, їхньої лояльності та довіри до установи. Як зазначає L. Mistrean [11], клієнтоорієнтованість є ключовим принципом ефективної діяльності банку, адже забезпечує формування довгострокових взаємин із клієнтами, підвищення репутації та конкурентоспроможності установи завдяки постійним інноваціям і високій якості обслуговування.

Дослідниця [11] вважає, що «існує лише один спосіб створити та підтримувати високі довгострокові результати діяльності фінансової установи — це виняткове ставлення до клієнтів, підкріплене постійними інноваціями. Клієнтоорієнтованість банку слід розглядати як інструмент управління взаєминами з клієнтами, спрямований на отримання стабільного довгострокового прибутку шляхом ефективного управління цільовими клієнтами та наявним капіталом».

Клієнтоорієнтований підхід у сутності ділової активності банку ґрунтується на тому, що ефективність діяльності фінансової установи визначається рівнем задоволення потреб клієнтів, якістю банківського сервісу та здатністю банку формувати довгострокові взаємовідносини з клієнтами [12].

У межах цього підходу ділова активність трактується як сукупність дій банку, спрямованих на залучення, утримання та розвиток клієнтської бази,

забезпечення індивідуального підходу до кожного клієнта, підвищення лояльності та розширення спектра послуг відповідно до їхніх очікувань [11].

Основна мета клієнтоорієнтованого підходу — досягнення стійкої конкурентної позиції банку через створення цінності для клієнта, що, у свою чергу, підвищує прибутковість, репутацію та ділову активність банку на ринку [11; 12].

Таким чином, ділова активність у зарубіжних дослідженнях розглядається як комплексна характеристика, що охоплює не лише економічну ефективність, а й здатність банку адаптуватися до потреб ринку через клієнтоорієнтовану стратегію. З позиції клієнтоорієнтованого підходу ділова активність банку визначається через якість обслуговування клієнтів і здатність банку адаптуватися до їхніх потреб.

У практичній діяльності доцільно поєднувати всі ці підходи, таблиця 1.1.

Таблиця 1.1 – Підходи до сутності ділової активності комерційного банку

підхід	сутність	ключові концепти
ресурсний	ділова активність банку - здатність ефективно використовувати наявні ресурси для досягнення стратегічних цілей	управління фінансовими, матеріальними, людськими та інформаційними ресурсами
ринковий	ділова активність банку залежить від його позицій на фінансовому ринку та здатності задовольняти потреби клієнтів	ринкова частка банку, конкурентоспроможність, лояльність клієнтів
фінансовий	ділова активність - здатність банку забезпечувати фінансову стійкість та прибутковість	показники рентабельності, платоспроможності, ліквідності
клієнтоорієнтований	ділова активність визначається через якість обслуговування клієнтів і здатність банку адаптуватися до їхніх потреб	персоналізація послуг, взаємодія з клієнтами, розвиток каналів комунікації

Отже, ділова активність банку є багатограним поняттям, що характеризує здатність установи забезпечувати стабільність, прибутковість і розвиток у конкурентному фінансовому середовищі. Для комплексного розуміння сутності цього явища доцільно виокремити його ключові властивості.

Алескерова Ю.В. та Федоришина Л.І. [5, с. 101] виокремили наступні ключові властивості ділової активності банківської установи:

- конкурентоспроможність;

- ресурсна збалансованість;
- ефективність і рентабельність;
- динамічність;
- стійкість.

Враховуючи те, що іноземні дослідники аналізують ділову активність банківських установ не лише з позицій ринкового, ресурсного чи фінансового підходів, але й крізь призму клієнтоорієнтованого аспекту, до ключових характеристик ділової активності банку доцільно додати клієнтоорієнтованість.

Окрім того, у сучасних умовах цифрової трансформації банківського сектору важливим чинником підвищення ділової активності виступає інноваційність, яка характеризує здатність банку впроваджувати нові технології, продукти, канали обслуговування та управлінські рішення, що сприяють підвищенню ефективності бізнес-процесів і конкурентоспроможності. Впровадження інновацій дозволяє банкам [13; 14]:

- оптимізувати витрати та прискорити операційні процеси;
- забезпечити персоналізований підхід до клієнтів;
- розширити спектр послуг за рахунок цифрових платформ;
- зміцнити позиції на фінансовому ринку.

Таким чином, до ключових властивостей ділової активності доцільно включити клієнтоорієнтованість та інноваційність, що забезпечують стійкий розвиток банківської установи в довгостроковій перспективі, таблиця 1.2.

Таблиця 1.2 - Ключові властивості ділової активності банківської установи

властивість	зміст
1	2
Конкурентоспроможність	визначає здатність банку ефективно діяти на ринку, розширювати клієнтську базу та зміцнювати позиції серед конкурентів
Ресурсна збалансованість	відображає ефективне поєднання активів і пасивів, оптимальне управління капіталом, ліквідністю та ризиками
Ефективність	свідчить про раціональне використання фінансових, людських і матеріальних ресурсів для досягнення максимального результату з мінімальними витратами
Рентабельність	виражає спроможність банку отримувати прибуток і забезпечувати стійке зростання фінансових показників
Стійкість	характеризує здатність банку підтримувати стабільну діяльність у мінливих економічних умовах і зберігати фінансову рівновагу

Продовження таблиці 1.2

1	2
Динамічність	визначає здатність банку швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, зокрема коливань ринку, зміни відсоткових ставок, нормативних вимог і поведінки клієнтів
Клієнтоорієнтованість	передбачає фокусування банку на потребах клієнтів, формування довгострокових відносин, лояльності та позитивного іміджу установи.
Інноваційність	полягає у впровадженні нових банківських продуктів, технологій і форм обслуговування клієнтів, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності

Джерело: узагальнено автором за [5, с. 101; 11; 12; 13; 14]

Таким чином, ділова активність банку є важливим компонентом для досягнення сталого розвитку. Завдяки високій діловій активності банк може не лише зміцнити свої позиції на ринку та підвищити конкурентоспроможність, а й активно сприяти реалізації інноваційних та сталих стратегій розвитку, що забезпечить стабільний та довготривалий економічний успіх.

Для досягнення успіху на ринку банкам необхідно поєднувати ринковий, ресурсний, фінансовий та клієнтоорієнтований підходи. Лише так можна комплексно оцінити діяльність установи, оптимізувати внутрішні процеси та побудувати стратегічні плани, що сприятимуть сталому розвитку банку у довгостроковій перспективі.

1.2 Взаємозв'язок ділової активності та конкурентоспроможності банківських установ

У сучасних умовах функціонування банківського сектору ділова активність банку посідає ключове місце в забезпеченні ефективності його діяльності та здатності залишатися конкурентоспроможним. Будучи комплексною характеристикою розвитку банківської установи, ділова активність відображає рівень інтенсивності її операцій, ступінь використання ресурсів, швидкість реагування на зміни ринкового середовища та здатність до інноваційного оновлення. У свою чергу, конкурентоспроможність банку

визначається його можливістю утримувати та нарощувати ринкові позиції, ефективно конкурувати за клієнтів, забезпечувати стабільну прибутковість і підтримувати фінансову стійкість.

У науковій літературі категорія «конкурентоспроможність комерційного банку» трактується багатовимірно. У статті «Сутність конкурентоспроможності в банківському секторі: стан і проблеми» (Вядрова І. М., Морозов М. В.) [15] наведено визначення даної економічної категорії наступними науковцями, додаток А:

- у визначенні О. В. Золотарьової та С. О. Гури конкурентоспроможність трактується як система відносин щодо формування, розвитку, утримання та нарощування конкурентних переваг, тобто акцент робиться на процесності та управлінському характері категорії. Це розуміння підкреслює, що конкурентоспроможність формується завдяки ефективному використанню внутрішніх і зовнішніх можливостей банку;

- М. В. Медведєв розглядає конкурентоспроможність через єдність конкурентних позицій (як зовнішнього прояву діяльності банку на ринку) та конкурентного потенціалу (як внутрішнього ресурсу). Такий підхід поглиблює зміст категорії, оскільки поєднує результативність банку на ринку з його ресурсною базою та організаційними можливостями;

- у визначенні М. О. Литовченко та С. М. Тат'яніної акцент зроблено на здатності банку виробляти та надавати більше й якісніше послуг за ефективного використання потенціалу та формування конкурентних переваг при мінімізації витрат. Таким чином, тут конкурентоспроможність розглядається як результат оптимального поєднання якості, обсягу та економічної ефективності банківських послуг;

- О. В. Мірошніченко підкреслює динамічність та адаптивність конкурентоспроможності, визначаючи її як спроможність витримати конкуренцію протягом певного періоду завдяки адаптації до зовнішніх факторів, пропозиції конкурентоспроможних продуктів та ефективного управління ресурсами. Таким чином, конкурентоспроможність ототожнюється з гнучкістю та стійкістю банку;

- О. В. Неізнестна розглядає конкурентоспроможність як інтегровану характеристику діяльності, що відображає здатність банку зберігати й розширювати свої ринкові позиції, ефективно використовувати ресурси та отримувати прибуток, не нижчий за конкурентів, за умов прийнятнього рівня ризику. Тут конкурентоспроможність пов'язується з результативністю й стабільністю банку в ринковому середовищі;

- В. В. Коваленко та Ю. М. Белова визначають конкурентоспроможність як здатність банку забезпечувати ефективну діяльність і прибуткову реалізацію послуг у конкурентному середовищі, що акцентує увагу на економічному результаті та ринкових умовах функціонування.

Аналіз наведених підходів до трактування поняття конкурентоспроможність банку свідчить, що вітчизняні науковці приділяють увагу багатогранній природі цієї категорії, підкреслюючи її системність, динамічність та орієнтацію на стійке функціонування банківської установи в умовах конкурентного середовища.

На основі проведеного аналізу сутність конкурентоспроможності банку встановлено, що її економічний зміст розкривається через такі ключові концепти:

- ефективність використання ресурсів;
- ринкова позиція та здатність протистояти конкуренції;
- потенціал розвитку та стратегічна спроможність;
- орієнтація на клієнта та якість послуг;
- комплексний характер банківської діяльності.

Більшість вчених, а саме Золотарьова О. В., Гура С. О.; Литовченко М. О., Татяніна С. М.; Мірошніченко О. В.; Неізнестна О. В. [15] акцентують увагу на ресурсному підході. Згідно з ним конкурентоспроможність розглядається як результат раціонального управління ресурсами та внутрішнім потенціалом банку. Акцент робиться на ефективності використання ресурсів банку, конкурентному потенціалі, здатності формувати та нарощувати конкурентні переваги та підтриманні стійкості та стабільності діяльності.

Проте на нашу думку доцільним є розуміння конкурентоспроможності банку з позиції клієнтоорієнтованого підходу, за яким конкурентоспроможність визначається здатністю банку забезпечувати більшу користь і кращий сервіс для клієнтів. Основними орієнтирами є:

- якість банківських послуг;
- задоволення потреб клієнтів;
- формування позитивного іміджу;
- пропозиція продуктів, що мають вищу цінність порівняно з конкурентами [16].

Отже, конкурентоспроможність банку — це не лише результат його ринкової діяльності, а й комплексна характеристика, що охоплює внутрішній потенціал, ефективність управління, рівень інноваційності, якість продуктів і здатність адаптуватися до динамічного середовища.

А ділова активність банку є одним із ключових показників ефективності його функціонування та розвитку на фінансовому ринку. Вона відображає здатність банківської установи забезпечувати стабільний прибуток, нарощувати клієнтську базу, підтримувати ліквідність та ефективно використовувати фінансові ресурси. Конкурентоспроможність банку, у свою чергу, визначається його позицією на ринку, здатністю пропонувати конкурентні продукти та послуги, реагувати на зміни ринкових умов і задовольняти потреби клієнтів на вищому рівні порівняно з конкурентами.

Між цими двома категоріями існує тісний взаємозв'язок. Взаємозв'язок між діловою активністю та конкурентоспроможністю проявляється через низку взаємодоповнюючих механізмів. Насамперед, високий рівень ділової активності сприяє зміцненню фінансової стійкості банку, що підвищує довіру клієнтів, інвесторів і партнерів. Ефективне управління активами та пасивами, диверсифікація операцій, оптимальна структура доходів та витрат створюють передумови для формування конкурентних переваг. Крім того, активний розвиток продуктових ліній, впровадження інноваційних технологій та підвищення якості обслуговування сприяють розширенню клієнтської бази, що є одним із ключових критеріїв конкурентоспроможності банку [5].

До основних напрямів впливу ділової активності на конкурентоспроможність належать:

- зростання фінансової стійкості банку, що забезпечує довіру клієнтів та партнерів [17];
- розширення клієнтської бази через покращення якості обслуговування та впровадження нових продуктів [18];
- інноваційність банківських технологій, яка дозволяє зменшити витрати та підвищити швидкість обслуговування [19];
- оптимізація структури доходів, що забезпечує стабільність фінансових результатів навіть в умовах економічної турбулентності .

Особливо важливим є інноваційний аспект ділової активності. Сучасна банківська система України характеризується інтенсивною цифровою трансформацією, появою нових бізнес-моделей та зростанням ролі необанків. У таких умовах банки, які демонструють високу динаміку розвитку цифрових сервісів, автоматизації процесів та дистанційного обслуговування, отримують суттєві конкурентні переваги. Інноваційність дозволяє зменшувати операційні витрати, підвищувати швидкість обслуговування та забезпечувати клієнтам доступ до широкого спектра фінансових продуктів, що напряму впливає на їх задоволеність і лояльність [20].

З іншого боку, високий рівень конкурентоспроможності спонукає банки до підвищення власної ділової активності. Прагнення зберегти або зміцнити позиції на ринку спонукає банківські установи до більш інтенсивної операційної діяльності, пошуку нових сегментів, розширення спектра продуктів, оптимізації управлінських рішень. Конкуренція на банківському ринку стимулює розвиток нових форм обслуговування клієнтів, впровадження цифрових технологій, розширення мережі філій, а також удосконалення внутрішніх процесів управління [21].

Таким чином, між цими двома явищами формується циклічний взаємозалежний механізм, у якому ділова активність виступає як передумова конкурентоспроможності та створює конкурентні переваги, а остання — як

рушійна сила подальшої активізації діяльності банку, тобто стимулює подальшу ділову активізацію банку.

Схематично цей взаємозв'язок може бути поданий у вигляді циклічної моделі, рис. 1.1, де ділова активність формує ключові результати ділової активності, які створюють конкурентні переваги та підвищують конкурентоспроможність банку, яка стимулює подальше зростання ділової активності (активізація операцій, розробка нових продуктів та вихід на нові сегменти) - цикл посилюється.

Рисунок 1.1 – Циклічна модель взаємозв'язку ділової активності та конкурентоспроможності комерційного банку

Відбувається утворення циклічного механізму посилення:

- ділова активність створює конкурентні переваги;
- конкурентоспроможність мотивує банк ще активніше розвиватися;
- унаслідок цього знову підвищується ділова активність.

Такий механізм забезпечує стійкість банку, його здатність до розвитку та адаптації до викликів ринкового середовища, що є надзвичайно важливим в

умовах економічної нестабільності, посилення конкуренції та потреби у цифровій модернізації.

З позиції фінансового підходу, ділова активність банку є сукупністю фінансово-економічних показників, що відображають ефективність його операційної, інвестиційної та кредитної діяльності. Аналіз таких показників, як рентабельність активів, прибутковість капіталу, оборотність кредитного портфеля, структура пасивів, дозволяє оцінити не лише поточний стан банку, а й його конкурентний потенціал на ринку. Тому систематичний моніторинг ділової активності є важливим інструментом стратегічного управління конкурентоспроможністю банку [22].

Отже, ділова активність і конкурентоспроможність банківських установ є взаємопов'язаними та взаємозалежними економічними категоріями, що визначають результативність функціонування банку, його ринкову позицію та перспективи розвитку. Підвищення ділової активності виступає фундаментом для зміцнення конкурентних переваг, а високий рівень конкурентоспроможності стимулює подальшу активізацію операційної, інвестиційної та інноваційної діяльності банку.

1.3 Методичні підходи до аналітичної оцінки ділової активності банків

Ділова активність банку — це узагальнююча характеристика ефективності його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, що відображає здатність установи забезпечувати зростання прибутку, зміцнювати конкурентні позиції та підтримувати фінансову стійкість у динамічному ринковому середовищі. Підвищення рівня ділової активності свідчить про результативне використання банком наявних ресурсів, ефективне управління активами й пасивами, а також здатність своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Мета аналітичної оцінки ділової активності банку полягає у визначенні рівня ефективності його діяльності, виявленні тенденцій розвитку та резервів

зростання, а також у підготовці управлінських рішень щодо підвищення конкурентоспроможності [23].

У сучасній економічній літературі виокремлюють низку методичних підходів до аналітичної оцінки фінансового стану комерційних банків. Оскільки ділова активність банківської установи є складовою її фінансового стану, зазначені підходи можуть бути ефективно використані й для її оцінювання. Застосування цих підходів дає можливість комплексно охарактеризувати результативність функціонування банку, визначити рівень ефективності використання його ресурсів, оцінити фінансову стійкість та здатність до розвитку в умовах конкурентного ринкового середовища, таблиця 1.3. Таким чином, методична база аналізу фінансового стану стає ключовим інструментом у процесі дослідження ділової активності банку та формування управлінських рішень щодо її підвищення.

Таблиця 1.3 - Основні підходи до оцінки ділової активності банків [23; 24; 25; 27]

Підхід	Суть	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
Коефіцієнтний	Базується на використанні системи відносних показників та проводиться на основі фінансової звітності.	<ul style="list-style-type: none"> - простота розрахунку та доступність даних; - можливість порівняння банків різного масштабу; - показники є загальноприйнятими та універсальними у світовій практиці; - дозволяє оперативно оцінити фінансовий стан і ділову активність. 	<ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнти не враховують якісні аспекти діяльності (клієнти, інновації); - вплив зовнішніх чинників (криза, інфляція) може спотворювати значення показників; - окремі коефіцієнти можуть відобразити лише частину загальної картини.
Трендовий (динамічний)	Передбачає аналіз динаміки фінансових показників банку в часі (за 3-5 років). Важливими є темпи приросту та стабільність змін.	<ul style="list-style-type: none"> - дозволяє оцінити тенденції розвитку банку; - відображає стабільність діяльності, що є важливим для інвесторів і регулятора; - допомагає прогнозувати майбутній стан банку. 	<ul style="list-style-type: none"> - потребує даних за тривалий період; - позитивна динаміка може бути наслідком зовнішніх факторів, а не реального підвищення ефективності; - не враховує ринкове середовище та позиції відносно конкурентів.

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4
Порівняльний (бенчмаркінговий)	Полягає у порівнянні основних показників банку з еталонними або середньогалузевими значеннями. Дає змогу визначити ринкову позицію та конкурентні переваги.	- дозволяє оцінити позиції банку на ринку; - виявляє сильні та слабкі сторони щодо конкурентів; - корисний для стратегічного планування та покращення ефективності.	- правильність результатів залежить від якості підбору групи порівняння; - загальні середні показники можуть приховувати специфіку окремих банків; - при високій концентрації ринку порівняння може бути некоректним.
Комплексний інтегральний	Передбачає створення інтегрального (узагальнюючого) показника на основі групи часткових коефіцієнтів.	- враховує одночасно кількісні та якісні аспекти діяльності; - дозволяє сформуванню комплексну оцінку ділової активності банку; - придатний для рейтингування банків; - знижує ризик суб'єктивних оцінок, властивих окремим показникам.	- складність розрахунку та потреба у значному обсязі даних; - результат залежить від вибору вагових коефіцієнтів і методики агрегування; - інтегральний показник може бути менш зрозумілим для практичного застосування.

Джерело: узагальнено автором за [23-27]

Найпоширенішим є коефіцієнтний метод, який передбачає розрахунок системи фінансових показників, що характеризують різні аспекти ділової активності банку [23].

До ключових показників, що характеризують ділову активність банку за ринковим підходом, належать [6]:

- обсяги залучення нових клієнтів;
- інноваційність банківських продуктів та послуг;
- репутація банку на ринку фінансових послуг.

З огляду на те, що ринковий підхід передбачає аналіз не лише мікрорівневих параметрів, а й ринкової ваги установи в межах фінансової системи, доцільно доповнити перелік також макрорівневими показниками, які дозволяють оцінити місце банку в банківському секторі країни. До таких індикаторів належать [28]:

- частка активів банку в загальних активах банківської системи, що відображає масштаб діяльності та ринкову присутність установи;
- частка капіталу банку в сукупному капіталі банківської системи, яка характеризує його фінансову стійкість і здатність впливати на ринкові процеси;
- ринкова частка за основними сегментами (депозити фізичних осіб, кредити фізичним особам, портфель МСБ), яка демонструє конкурентні позиції банку у ключових нішах;
- статус системної значущості, який свідчить про роль банку у функціонуванні фінансової системи та рівень довіри з боку регулятора й учасників ринку.

У сукупності ці показники дозволяють комплексно оцінити ділову активність банку з позицій ринкового підходу — як на мікрорівні (клієнтська база, інновації, репутація), так і на макрорівні (ринкова частка, системна значущість, масштаби діяльності).

Зазначені характеристики дозволяють комплексно оцінити ефективність ринкової стратегії банку, його здатність утримувати стабільні позиції в умовах конкуренції, а також формувати довгострокові відносини з клієнтами.

До основних критеріїв оцінки ділової активності за ресурсним підходом належать [8]:

- активність залучення коштів (депозитів, міжбанківських кредитів);
- активність використання залучених коштів у кредитний портфель;
- ефективність формування та структури дохідних активів банку.

Ключові показники (алгоритм розрахунку та економічний зміст), що характеризують ділову активність банку за ринковим підходом наведено в додатку Б, таблиця Б.1.

Застосування ресурсного підходу дозволяє комплексно аналізувати не лише фінансові результати діяльності банку, а й оптимальність управлінських рішень, що впливають на розподіл і використання внутрішніх ресурсів. Таким чином, ділова активність у даному контексті виступає важливим індикатором внутрішньої ефективності банку та його стратегічної спроможності до розвитку.

Основні показники, що використовуються у межах фінансового підходу [5, с. 100; 7; 23; 29]:

- рентабельність активів (ROA);
- рентабельність капіталу (ROE);
- рентабельність витрат;
- чиста процентна маржа;
- чистий спред;
- коефіцієнт дієздатності (Cost-to-Income Ratio).

Таким чином, з позиції фінансового підходу ділова активність банку відображає здатність банку забезпечувати ефективне використання власних і залучених фінансових ресурсів з метою отримання прибутку, підтримання фінансової стійкості та зростання ринкової вартості банку.

Ключові показники, що використовуються у межах клієнтоорієнтованого підходу [11; 12; 30]:

- рівень задоволеності клієнтів;
- час обробки запитів;
- обсяги продажів додаткових послуг.

Клієнтоорієнтованість визначає ефективність використання нематеріальних активів банку — таких як бренд, довіра, імідж та лояльність клієнтів. Ці фактори безпосередньо впливають на обсяги залучених ресурсів, стабільність депозитної бази та рівень прибутковості, а отже, є важливим елементом загальної ділової активності. Водночас їх складно точно виміряти, оскільки вони не мають чітких кількісних параметрів і переважно оцінюються за якісними характеристиками [30].

Отже, проведене дослідження методичних підходів свідчить, що ділова активність комерційного банку є багатогранною характеристикою, яка не може бути адекватно охоплена виключно одним методом аналізу. Кожен із розглянутих підходів відіграє важливу роль у формуванні комплексного уявлення про ефективність діяльності банківської установи, проте лише їх поєднання дозволяє отримати об'єктивну, всебічну й інтегровану оцінку.

Висновки до розділу 1

1. Ділова активність банку є комплексною економічною категорією, що відображає рівень ефективності, результативності та динамічності його функціонування в умовах конкурентного фінансового середовища. Вона інтегрує у собі здатність банку забезпечувати стабільність, прибутковість, конкурентоспроможність і гнучкість у реагуванні на зміни зовнішнього середовища. Аналіз наукових підходів засвідчив, що у вітчизняній та зарубіжній літературі ділову активність банківських установ розглядають з позицій ринкового, ресурсного, фінансового та клієнтоорієнтованого підходів, кожен із яких акцентує увагу на різних аспектах діяльності банку. Ринковий підхід пов'язує ділову активність із позиціями банку на фінансовому ринку; ресурсний – із ефективністю використання внутрішнього потенціалу; фінансовий – із прибутковістю та фінансовою стійкістю; клієнтоорієнтований – із якістю взаємовідносин із клієнтами та здатністю задовольняти їхні потреби. Обґрунтовано необхідність доповнення ключових характеристик ділової активності такими властивостями, як клієнтоорієнтованість та інноваційність, що забезпечують стійкий розвиток банку в умовах цифрової трансформації.

2. Проведене дослідження дало змогу встановити, що ділова активність та конкурентоспроможність банківських установ становлять взаємопов'язані та взаємозалежні економічні категорії, які визначають стійкість, результативність і стратегічні перспективи розвитку банку. Аналіз наукових підходів до трактування сутності конкурентоспроможності засвідчив її багатогранний характер, який охоплює ефективність використання ресурсів, ринкову позицію, внутрішній потенціал, інноваційну спроможність, якість продуктів і здатність банку адаптуватися до динамічних змін зовнішнього середовища.

Ділова активність виступає ключовим фактором формування конкурентних переваг, оскільки відображає ефективність операційної, інвестиційної та кредитної діяльності банку. Вона впливає на фінансову стійкість, розширення клієнтської бази, інноваційність та структуру доходів. У

свою чергу, високий рівень конкурентоспроможності стимулює посилення ділової активності та розвиток банку.

Таким чином, між діловою активністю та конкурентоспроможністю формується циклічний механізм взаємовпливу, який забезпечує стійкість банківської установи та її здатність адаптуватися до динамічних умов фінансового ринку.

3. Розглянуті методичні підходи забезпечують можливість всебічної оцінки результативності діяльності банку:

- коефіцієнтний підхід дозволяє оцінити базові фінансові параметри ефективності та ділової активності на основі ключових фінансових коефіцієнтів;
- трендовий підхід орієнтований на динамічний аналіз, що дозволяє виявити тенденції та траєкторії розвитку банку;
- порівняльний (бенчмаркінговий) підхід дає можливість визначити позиції банку у конкурентному середовищі та оцінити його ринкові переваги чи слабкі місця;
- комплексний інтегральний підхід дає можливість отримати всебічну, узагальнену та об'єктивну оцінку рівня ділової активності банку, оскільки він поєднує у собі систему різнорідних показників.

Кожен із них має власну методологічну специфіку, фокус аналізу та практичну цінність.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АТ «ІДЕЯ БАНК»)

2.1 Ділова активність АТ «Ідея Банк» у контексті його ринкової частки та конкурентної позиції в банківській системі

Оцінка ринкової позиції банківської установи є важливою складовою аналізу її ділової активності, оскільки дає змогу визначити рівень конкурентоспроможності, ступінь участі у формуванні ринку банківських послуг та ефективність взаємодії з клієнтським сегментом. При цьому варто оцінити місце АТ «Ідея Банк» у банківській системі України протягом 2022–2024 років на основі ключових ринкових індикаторів, що характеризують масштаби діяльності та ринкову привабливість банку.

У 2022–2024 рр. банківський сектор України функціонував в умовах воєнного стану, макроекономічної нестабільності та підвищених ризиків ліквідності. Незважаючи на це, сектор залишався стійким, що підтверджувалося зростанням депозитної бази, відновленням кредитної активності та збільшенням обсягів капіталу банків. На ринку переважає розвиток роздрібного сегменту, цифровізація послуг та посилення конкуренції за клієнтські ресурси [31].

Сучасний банківський сектор України зазнає суттєвих трансформацій: посилюється вплив державних банків, активно розвиваються цифрові фінансові сервіси та необанки (зокрема, Монобанк як один із провідних представників), а ринок поступово очищається від установ, пов'язаних із країною-агресором. Сукупність цих змін формує оновлену модель функціонування банківської системи, яка демонструє вищу стійкість, кращу адаптивність до нових викликів і більш повно відповідає потребам економіки та населення. Сучасний банківський сектор України зазнає суттєвих трансформацій: посилюється вплив державних банків, активно розвиваються цифрові фінансові сервіси та необанки (зокрема, Монобанк як один із провідних представників), а ринок поступово очищається від установ, пов'язаних із країною-агресором. Сукупність цих змін

формує оновлену модель функціонування банківської системи, яка демонструє вищу стійкість, кращу адаптивність до нових викликів і більш повно відповідає потребам економіки та населення [32].

У такому середовищі АТ «Ідея Банк» зберігав позиції універсального банку середнього розміру, орієнтованого на споживче кредитування, депозити населення та малий бізнес.

АТ «Ідея Банк» — це комерційний банк, який працює на фінансовому ринку України понад 35 років. Банк був заснований у 1989 році та протягом значного періоду входив до складу міжнародної фінансової групи Getin Holding S.A. (Польща), яка володіла 100% статутного капіталу. АТ "Ідея Банк" ввійшов до складу фінансової групи у 2007 році. Ця група спеціалізувалася на банківських установах у Центральній та Східній Європі, що надавало АТ «Ідея Банк» доступ до міжнародного досвіду, новітніх технологій та фінансових ресурсів [33].

12 грудня 2024 року АМКУ надав дозвіл акціонеру Групи «ТАС» Тігіпку С. Л. на опосередковане придбання 100% акцій АТ «Ідея Банк» [34].

АТ «Ідея Банк» у відповідності до розподілу банків віднесено до групи банків з приватним капіталом, а також має статус ощадного.

Банк спеціалізується переважно на обслуговуванні роздрібних клієнтів та представників малого й середнього бізнесу. Основними напрямками діяльності є:

- споживче кредитування;
- депозити та ощадні продукти;
- обслуговування фізичних осіб та підприємців;
- дистанційні банківські послуги.

АТ «Ідея Банк» активно впроваджує цифрові рішення, зокрема мобільний застосунок та інтернет-банкінг, що сприяє зростанню клієнтської бази й підвищенню доступності банківських продуктів.

Стратегія досліджуваного банку наразі зосереджена на діджиталізації та технологічному розвитку. Банк активно впроваджує сучасні цифрові рішення, зокрема мобільний додаток, автоматизовані системи для обробки заявок на кредити й депозити, а також інструменти для дистанційного обслуговування,

програми лояльності (наприклад, кешбеки за використання карток) та пропонує персоналізовані продукти на основі аналізу потреб клієнтів. Цей технологічний підхід дозволяє банку підвищувати операційну ефективність, знижувати витрати та відповідати потребам сучасних клієнтів, які все частіше віддають перевагу цифровим послугам. Крім того цей підхід дозволяє не тільки утримувати існуючих клієнтів, а й залучати нові сегменти, зокрема молодь, яка орієнтована на технології. Завдяки підтримці акціонера та фокусу на технологіях АТ «Ідея Банк» має міцну основу для стабільної роботи на ринку України та подальшого зміцнення своїх позицій [33].

АТ «Ідея Банк» позиціонує себе як клієнтоорієнтована установа, яка забезпечує прості та зрозумілі фінансові рішення, приділяючи особливу увагу якості сервісу. Банк також є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що підвищує довіру з боку населення. Банк позиціонує себе як універсальний банк, що пропонує широкий спектр послуг для фізичних осіб, малого та середнього бізнесу (МСБ), а також великих корпоративних клієнтів. Діяльність банку базується на ліцензії НБУ та відповідає чинному законодавству, а його головна мета — надавати доступні, зручні та технологічні фінансові рішення, що відповідають потребам ринку.

Основні напрями діяльності АТ «Ідея Банк» свідчать про його прагнення до універсальності та адаптації до викликів сучасного фінансового ринку. Поєднання традиційних послуг з цифровими інноваціями забезпечує банку конкурентну перевагу та сприяє його стабільному розвитку в Україні.

Проведемо аналіз ділової активності досліджуваного банку через призму його ролі та позицій у банківській системі, зокрема частки активів, капіталу, зобов'язань та обсягів кредитування у загальних показниках ринку, таблиця 2.1. Такий підхід дозволить оцінити, наскільки вагомим є внесок банку у розвиток фінансової системи країни, а також визначити його конкурентні позиції відносно інших учасників ринку.

Активи АТ «Ідея Банк» станом на кінець 2022 року становили приблизно 0,17 % від загальних активів. Проте їх частка зростає протягом 2022–2024 рр. до рівня 0,2%, що свідчить про поступове розширення масштабів діяльності банку.

Таблиця 2.1 – Частка АТ «Ідея Банк» у ключових показниках банківського сектору України у 2022–2024 рр.

Найменування статті	2022	2023	2024
АТ «Ідея Банк», тис.грн			
Активи	4 567 532	6 230 649	7 669 835
Загальна сума власного капіталу	813 479	1 326 022	1 786 323
Загальна сума зобов'язань	3 754 053	4 904 627	5 883 512
Кошти клієнтів	3 592 110	4 206 950	5 122 581
Кредити та аванси клієнтам	2 959 006	3 916 122	5 114 777
Банківська система України, тис.грн			
Активи	2 716 794 294	3 311 322 107	3 768 403 815
Загальна сума власного капіталу	215 839 868	296 043 644	368 686 950
Загальна сума зобов'язань	2 135 838 192	2 648 986 075	3 047 393 946
Кошти клієнтів	1 931 258 861	2 435 437 270	2 822 432 688
Кредити та аванси клієнтам	686 871 782	686 634 578	823 991 360
Частка АТ «Ідея Банк» в банківській системі, %			
Активи	0,168	0,188	0,203
Загальна сума власного капіталу	0,377	0,448	0,485
Загальна сума зобов'язань	0,176	0,185	0,193
Кошти клієнтів	0,186	0,173	0,181
Кредити та аванси клієнтам	0,431	0,570	0,621

Джерело: побудовано та пораховано автором за [35; 36]

Незважаючи на абсолютне збільшення активів, частка залишається відносно невеликою, що характерно для невеликих роздрібно орієнтованих банків. Проте позитивна динаміка вказує на нарощування ринкової активності.

Незначна частка активів свідчить про помірну ринкову вагу досліджуваного банку, яка впливає на його конкурентні можливості, стратегію залучення ресурсів та потенціал зростання на фінансовому ринку. Водночас невелика частка системних активів може обмежувати комерційний банк у впровадженні масштабних інноваційних програм або значних інвестицій. Тому при аналізі ділової активності доцільно поєднувати цей показник із іншими — темпами зростання активів, клієнтоорієнтованістю та інноваційністю [37].

Банк демонструє значно вищу частку власного капіталу, яка коливалась в межах 0,38%-0,49%, аніж частку активів. Такий розрив між частками активів і капіталу означає, що банк має високий рівень капіталізації відносно свого масштабу, що позитивно впливає на його фінансову стійкість та здатність до розвитку. Зростання частки власного капіталу в системі також підтверджує підвищення конкурентної ролі банку на ринку.

Збільшення власного капіталу АТ «Ідея Банк» більш ніж удвічі (з 813,48 млн грн до 1786,32 млн грн) є одним із найважливіших сигналів ринкової стабільності, що:

- підвищує кредитоспроможність банку;
- знижує ризики вкладників;
- зміцнює ринкову позицію установи;
- створює основу для подальшого розвитку.

Частка зобов'язань банку впродовж аналізованого періоду також зростає від 0,18% до 0,19%. Показники свідчать про розширення залучених ресурсів, що є важливим елементом ділової активності, оскільки зобов'язання формують основу ресурсної бази для кредитування. Рівномірне зростання зобов'язань узгоджується із зростанням активів, що свідчить про стабільність розвитку.

Частка банку в коштах клієнтів коливається. У 2023 році спостерігалось тимчасове зниження до 0,173%, що пов'язано з коливаннями довіри населення під час воєнного періоду, конкуренцією або активним зміцненням позицій великих державних банків. Проте у 2024 р. частка відновлюється, що свідчить про стабілізацію ринкової позиції та відновлення темпів залучення клієнтів АТ «Ідея Банк».

Найбільш вражаючою є частка досліджуваного банку у кредитуванні клієнтів. Цей показник суттєво перевищує частку банку в активах та коштах клієнтів, що свідчить про його спеціалізацію на кредитуванні фізичних осіб та активну участь у цьому сегменті ринку. Така динаміка демонструє високу кредитну активність банку, що є ключовим проявом ділової активності у роздрібному секторі.

Зростання частки кредитів від 0,431% у 2022 році до 0,621% у 2024 році означає:

- конкурентну перевагу банку на ринку роздрібного кредитування;
- вдосконалення процесів оцінки ризиків;
- зростання довіри клієнтів до кредитних продуктів;
- розширення клієнтської бази.

Отже, за обсягом активів АТ «Ідея Банк» відноситься до групи банків середнього рівня. А динаміка показників свідчить, що банк зміцнює позиції у сегменті споживчого кредитування, утримує стабільний рівень залучення депозитів та підвищує власну капітальну базу. У сукупності це підтверджує високий рівень ринкової ділової активності та конкурентоспроможності банку в умовах інтенсивної конкуренції в банківському секторі.

Для підвищення точності ринкової оцінки доцільно порівнювати показники АТ «Ідея Банк» не лише із сукупними результатами всієї банківської системи, а й із середніми значеннями приватного сектору банківської системи України, оскільки АТ «Ідея Банк» належить до банків з приватним капіталом. Це дозволяє уникнути спотворення оцінки, яке може виникати через домінування великих державних банків (АТ «Ощадбанк», АТ «ПриватБанк», АТ «Укрексімбанк») у загальних активах, капіталі та депозитах ринку.

Структура активів, особливості формування ресурсної бази та стратегічні пріоритети приватних банків суттєво відрізняються від державних фінансових установ. Для банків із приватним капіталом характерні інша модель ризик-менеджменту, нижчий рівень державної підтримки, специфічний рівень капіталізації, вузька продуктова спеціалізація та інший рівень ділової активності [38]. У зв'язку з цим доцільним є застосування бенчмаркінгового підходу, який передбачає порівняння ключових показників АТ «Ідея Банк» із середніми значеннями або результатами інших банків з приватною формою власності. Такий підхід дозволяє більш точно оцінити реальну ринкову позицію банку, виявити його конкурентні переваги або слабкі місця та визначити ефективність його діяльності у сегменті приватного банківського сектору, таблиця 2.2 та рисунок 2.1.

Вихідні дані для розрахунку агрегованих та середніх показників діяльності банків з приватним капіталом отримано на основі наглядкової статистики НБУ [35].

Таблиця 2.2 – Порівняльні (бенчмаркінгові) агреговані та середні показники банків з приватним капіталом у 2022–2024 рр.

Найменування показника	2022	2023	2024
Кількість банків з приватним капіталом	40	44	40
Усього по банкам з приватним капіталом, тис. грн			
Активи	522 451 263	647 202 237	755 174 882
Загальна сума власного капіталу	52 785 535	62 983 188	76 413 405
Кошти клієнтів	370 507 947	491 976 968	583 802 032
Кредити та аванси клієнтам	151 624 593	176 145 624	233 662 606
Середні показники банку з приватним капіталом, тис. грн.			
Активи	13 061 281,6	14 709 142	18 879 372
Загальна сума власного капіталу	1 319 638,38	1 431 436,1	1 910 335,1
Кошти клієнтів	9 262 698,68	11 181 295	14 595 051
Кредити та аванси клієнтам	3 790 614,83	4 003 309,6	5 841 565,2

Джерело: побудовано та пораховано автором за [35]

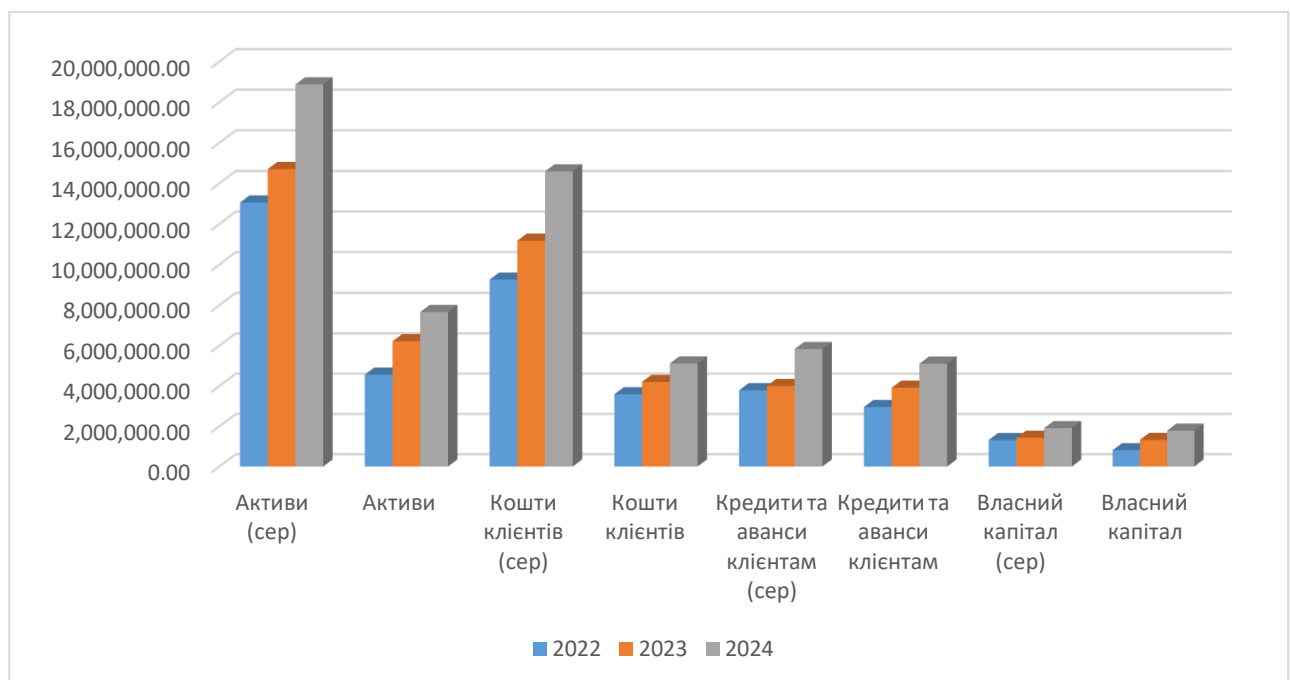

Рисунок 2.1 - Бенчмаркінгове порівняння ключових фінансових показників АТ «Ідея Банк» із середньогалузевими значеннями

З метою визначення реальних конкурентних переваг АТ «Ідея Банк» серед банків із приватним капіталом доцільно провести бенчмаркінгове порівняння його ключових фінансових показників із середньогалузевими значеннями. Це дає змогу оцінити рівень ділової активності банку не в абсолютних, а у відносних величинах, а також визначити відхилення від типового профілю приватного банку в Україні, таблиця 2.3.

Таблиця 2.3 - Бенчмаркінговий аналіз АТ «Ідея Банк», %

Найменування статті	2022	2023	2024
Активи	-65,03	-57,64	-59,37
Загальна сума власного капіталу	-38,36	-7,36	-6,49
Кошти клієнтів	-61,22	-62,38	-64,90
Кредити та аванси клієнтам	-21,94	-2,18	-12,44

Проведений бенчмаркінговий аналіз свідчить про суттєві відхилення ключових показників АТ «Ідея Банк» від середніх значень по банках із приватним капіталом. Загалом тенденції демонструють нижчу за середню ринкову активність, що пояснюється масштабом діяльності та обраною бізнес-моделлю банку.

Протягом аналізованого періоду активи АТ «Ідея Банк» стабільно залишаються значно нижчими за середні показники банків із приватним капіталом - на 65,03% у 2022 році та 59,37% у 2024 році. Такий рівень відхилення означає, що банк має менший масштаб діяльності, що впливає на його можливості конкурувати за великих корпоративних клієнтів, брати участь у масштабних фінансових проєктах та розширювати свою присутність у ключових сегментах ринку.

Порівняно невисокий обсяг активів вказує на [7]:

- обмежений інвестиційний потенціал, що зменшує здатність банку активно інвестувати у розвиток нових продуктів, цифрових рішень та розширення мережі;

- меншу кредитну спроможність, що обмежує можливості банку нарощувати портфель кредитів, особливо у сегментах високого попиту, таких як споживче кредитування чи МСБ;
- помірну ринкову присутність, що ускладнює формування стабільних конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Водночас у 2023 році спостерігається певне покращення відносної позиції банку - відхилення від середнього рівня приватних банків скорочується до 57,64%. Це свідчить про активізацію операційної діяльності, успішні програми зростання кредитного портфеля та розширення клієнтської бази. Однак у 2024 році показник знову погіршується (-59,37%), що свідчить про посилення конкуренції серед приватних банків, зростання активів великих гравців, які швидше нарощують обсяги діяльності та можливе уповільнення темпів зростання самого АТ «Ідея Банк» у порівнянні з середньогалузевою динамікою.

Отже, попри певні позитивні зміни у 2023 році, в цілому АТ «Ідея Банк» суттєво поступається середнім показникам приватного банківського сектору за масштабом активів, що вказує на потребу в підсиленні стратегії розвитку, активізації кредитування та нарощенні ресурсної бази для покращення ринкової позиції.

Капітал — ключовий індикатор ділової активності, оскільки визначає можливості кредитування, ризик-менеджменту та стійкість банку. Динаміка капіталу значно позитивніша порівняно з активами: у 2022 р. капітал був меншим за середній майже на 40%, проте у 2023–2024 рр. банк майже досяг середньоринкового рівня, оскільки АТ «Ідея Банк» мав власний капітал на 7,36% та 6,49% нижчий за середньогалузевий рівень впродовж останніх двох років. Це є свідченням системного нарощування капіталу, підвищення фінансової стійкості та покращення співвідношення власних та залучених ресурсів.

За рівнем капіталу АТ «Ідея Банк» наблизений до середньогалузевих значень, що свідчить про стабільність та достатню капіталізацію, але не відносить банк до групи лідерів (АТ "ПУМБ", АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК", АК «Південний» та АТ "ТАСКОМБАНК").

Капітал АТ «Ідея Банк» вищий, ніж у більшості малих та середніх приватних банків (які мають капітал 200–800 млн грн), але нижчий, ніж у групи лідерів приватного капіталу (3–17 млрд грн) [35].

Однак, менша капіталізація порівняно з лідерами приватного сектору може обмежувати масштаб інвестицій у цифровізацію та інноваційні продукти, що впливає на конкурентні позиції.

Відставання АТ «Ідея Банк» за обсягами клієнтських коштів є системною тенденцією протягом 2022–2024 рр. Такий розрив свідчить про обмежену здатність банку конкурувати за залучення депозитів як у роздрібному, так і в корпоративному сегментах. Причинами цього є менша впізнаваність бренду порівняно з більшими приватними банками, відсутність масштабної філіальної мережі, обмежена лінійка депозитних продуктів, нижча довіра з боку клієнтів унаслідок розміру банку.

Скорочення частки у 2024 році (-64,9%) свідчить про посилення конкуренції за ресурси серед приватних банків. Ця тенденція зумовлена активізацією депозитних кампаній з боку більших приватних установ (ПУМБ, Універсал Банк, ТАСкомбанк), які пропонують вищі процентні ставки та розширюють цифрові канали залучення клієнтів. Крім того, на ринку посилюється зміщення заощаджень у бік найбільш стабільних банків із високими рейтингами, тому менші банки, зокрема АТ «Ідея Банк», стикаються з додатковими викликами у формуванні ресурсної бази [39]. Це потребує від банку перегляду продуктового портфеля, удосконалення клієнтського сервісу та активізації маркетингових програм для утримання та залучення клієнтів.

У порівнянні з іншими сегментами, показники кредитування є найсильнішою позицією банку: у 2023 році банк був лише на 2,18% нижче за середній рівень, фактично досягаючи галузевого стандарту приватних банків; хоча у 2024 році спостерігається незначне погіршення, проте відставання (-12,44%) залишається порівняно невеликим. Це вказує на те, що кредитування є ключовою спеціалізацією банку, бізнес-модель орієнтована на активні роздрібні кредитні операції, крім того банк ефективно використовує свій кредитний потенціал.

З 2025 року АТ «Ідея Банк» офіційно включений НБУ до переліку системно важливих банків. Рішення було прийнято Правлінням НБУ 17.06.2025 року на підставі щорічного аналізу показників діяльності банків станом на 1 січня. При оцінці враховувалися такі критерії, як обсяг активів, частка на ринку депозитів, значення в платіжній системі та рівень зв'язків з іншими фінансовими установами [40]. Набуття цього статусу свідчить про суттєве зростання ролі банку в забезпеченні стабільності фінансової системи, а також підтверджує високий рівень довіри НБУ та учасників ринку.

Отримання статусу системно важливого банку вказує, що АТ «Ідея Банк» перетворився з банку середнього масштабу на інституцію, яка має вплив на стабільність фінансової системи України. Це підвищує його ринкову вагу, відповідальність та регуляторні вимоги.

Отже, АТ «Ідея Банк» сьогодні є не лише стабільною банківською установою, а й системно важливим елементом фінансової інфраструктури України. Зростання ключових показників, зміцнення капітальної бази, активний розвиток цифрових сервісів та високі стандарти обслуговування формують його позитивний імідж та конкурентоспроможність. Отримання статусу системно важливого банку стало логічним результатом стійкого розвитку, розширення ринкової присутності та підвищення ролі банку у фінансовій системі країни.

2.2 Оцінка ділової активності АТ «Ідея Банк» на основі аналізу балансу (ресурсний підхід)

На основі детального аналізу активів і пасивів балансу можна комплексно оцінити ділову активність банку, оскільки саме структура та динаміка балансових показників відображають масштаби, інтенсивність і ефективність його операційної діяльності. Активи демонструють, наскільки раціонально та результативно банк розміщує залучені ресурси, а пасиви – які джерела фінансування забезпечують таку діяльність і наскільки стабільною є ресурсна база. Узгодженість змін у цих двох частинах балансу дозволяє визначити рівень

здатності банку забезпечувати стійке функціонування, розширювати обсяги операцій, нарощувати кредитно-інвестиційний потенціал та підтримувати достатній рівень ліквідності, що у сукупності формує загальний рівень його ділової активності [41].

Під час оцінки ділової активності банку насамперед доцільно аналізувати пасив балансу, оскільки саме він відображає джерела формування ресурсної бази, якими банк може оперувати для здійснення активних операцій. Пасив показує структуру власного капіталу, стабільність та диверсифікацію залучених коштів, рівень залежності від окремих груп вкладників, а також фінансову стійкість установи. Саме якісна та збалансована ресурсна база визначає можливості банку щодо кредитування, інвестування, забезпечення ліквідності та підтримання конкурентоспроможності, що безпосередньо впливає на його ділову активність [24].

Дані пасиву балансу та структура їх складових елементів, взяті з фінансової звітності АТ «Ідея Банк», поданої у Додатку В, зведено до таблиці 2.4, а показники їх динаміки наведено у Додатку Г.

Таблиця 2.4 - Пасиви АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки та їх складові (станом на кінець року)

Найменування статті	2022		2023		2024	
	тис.грн	Пв, %	тис.грн	Пв, %	тис.грн	Пв, %
Статутний капітал	323073	7,07	323073	5,2	323073	4,21
Нерозподілений прибуток	-648804	-14,20	514207	8,3	845393	11,02
Емісійні різниці	196641	4,31	196641	3,2	196641	2,56
Резерви та інші фонди банку	916598	20,07	266962	4,3	396962	5,18
Інші резерви	25971	0,57	25139	0,4	24254	0,32
Загальна сума власного капіталу	813479	17,81	1326022	21,3	1786323	23,29
Кошти банків	4956	0,11	0	0	0	0
Кошти клієнтів	3592110	78,64	4206950	67,5	5122581	66,79
Загальна сума забезпечень	62059	1,36	111930	1,8	182662	2,38
Інші фінансові зобов'язання	83989	1,84	138524	2,2	141262	1,84
Інші нефінансові зобов'язання	10939	0,24	12199	0,2	12568	0,16
Поточні податкові зобов'язання	0	0	435024	7,0	424439	5,53
Субординований борг	0	0	0	0	0	0
Загальна сума зобов'язань	3754053	82,19	4904627	78,7	5883512	76,71
Загальна сума пасивів	4567532	100,0	6230649	100,0	7669835	100,0

Джерело: побудовано та пороховано автором за [36]

У 2022–2024 рр. динаміка власного капіталу АТ «Ідея Банк» зазнала суттєвих позитивних змін. У 2023 році він зріс до 1 326 022 тис. грн, тобто збільшившись на 63,2%. У 2024 році відбулось знову зростання — до 1 786 323 тис. грн (приріст 34,7%).

Зростання капіталу забезпечено насамперед збільшенням нерозподіленого прибутку, що свідчить про підвищення прибутковості операційної діяльності та зміцнення фінансової стійкості банку. Така динаміка є ознакою підвищення ділової активності в межах ресурсного підходу, адже банк нарощує власні ресурси, зменшуючи залежність від зовнішнього фінансування.

Найбільшу частку пасивів банку традиційно становлять кошти клієнтів: 78,64%, 67,5% та 66,79% впродовж аналізованого періоду відповідно. Обсяг коштів клієнтів за три роки збільшився на 1,53 млрд грн або на 42,6%, що свідчить про зростання довіри вкладників, успішну депозитну політику банку та конкурентоспроможність банку в боротьбі за фінансові ресурси. Незважаючи на незначне зменшення частки цього джерела у структурі пасивів, що зумовлено збільшенням частки власного капіталу, абсолютні значення зростають, що вказує на стабільність та приріст ресурсної бази.

Також спостерігається збільшення загальної суми забезпечень та інших фінансових зобов'язань, що пов'язано зі зростанням масштабів операційної діяльності.

Приріст зобов'язань за 2022–2024 рр. становить 56,7%, що відображає розширення ресурсної бази та активізацію банківської діяльності.

Збільшення коштів клієнтів, зростання зобов'язань та зміцнення власного капіталу на пряму підсилюють ділову активність банку за ресурсним підходом. Це впливає на діяльність АТ «Ідея Банк» таким чином:

1. Розширення можливостей для кредитування

Коли банк залучає більше коштів клієнтів (приріст 1,53 млрд грн за 2022–2024 рр.), у нього з'являється більший обсяг ресурсів для розміщення у кредити. А це в свою чергу стимулює зростання кредитного портфеля, який є основним джерелом доходу. А як наслідок підвищується інтенсивність операцій, тобто ділова активність.

2. Зміцнення фінансової стабільності

Зростання власного капіталу (у 2,2 рази за три роки) підвищує стійкість банку до ризиків. Стабільний капітал дає можливість проводити масштабніші операції, збільшувати ліміти кредитування та інвестування. Це прямо підсилює ділову активність, бо банк може реалізовувати більше операцій без підвищення ризику [42].

3. Підвищення довіри клієнтів

Зростання коштів клієнтів означає:

- клієнти довіряють банку;
- банк вдало проводить депозитну політику.

Це створює довгострокову та дешевшу ресурсну базу, що дозволяє активніше розширювати бізнес.

4. Зростання обсягів операційної діяльності

Збільшення забезпечень, фінансових зобов'язань і інших пасивів свідчить про розширення операцій. А чим більше операцій — тим вища ділова активність. Банк обробляє більше транзакцій, працює з більшою кількістю клієнтів, проводить активніші фінансові операції.

5. Підвищення ліквідності

Ресурсне зростання дозволило банку одночасно наростити ліквідні активи (грошові кошти та їх еквіваленти), а висока ліквідність дає змогу банку активно проводити операції без ризику дефіциту коштів.

Розширення ресурсної бази є основним фактором зростання ділової активності банку. Збільшення коштів клієнтів, власного капіталу та зобов'язань дає банку більше можливостей для кредитування, інвестування, виконання розрахункових операцій та підвищує його надійність. Усе це разом формує вищий рівень ділової активності [43].

На наступному етапі аналізу доцільно проаналізувати ефективність трансформації ресурсів у активи, оскільки згідно з ресурсним підходом, ключовий критерій ділової активності – це здатність банку ефективно розміщувати залучені ресурси в активи, що генерують дохід, таблиця 2.5, вихідні дані в Додатку В, а динаміка - додаток Г.

Таблиця 2.5 - Активи АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки та їх складові (станом на кінець року)

Найменування статті	2022		2023		2024	
	тис.грн	Пв, %	тис.грн	Пв, %	тис.грн	Пв, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	817162	17,89	1443184	23,16	1658214	21,62
Кредити та аванси клієнтам	2959006	64,78	3916122	62,85	5114777	66,69
Інвестиції в цінні папери	185771	4,07	111565	1,79	42835	0,56
Інвестиційна нерухомість	6824	0,15	6950	0,11	6798	0,09
Поточні податкові активи	7950	0,17	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	159508	3,49	233905	3,75	246237	3,21
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	99772	2,18	110167	1,77	116156	1,51
Основні засоби	151889	3,33	159709	2,56	178106	2,32
Інші фінансові активи	157999	3,46	224962	3,61	289129	3,77
Інші нефінансові активи	21631	0,47	24065	0,39	17583	0,23
Непоточні активи, класифіковані як утримувані для продажу	20	0	20	0	0	0
Загальна сума активів	4567532	100,0	6230649	100,0	7669835	100,0

Джерело: побудовано та пораховано автором за [36]

Ресурсний підхід зосереджується на тому, як сформовані активи банку, які статті домінують у структурі активів та наскільки ефективно вони використовуються для забезпечення доходності, ліквідності та стратегічного розвитку. Саме тому аналіз активів у розрізі їх структури та динаміки є ключовим індикатором ділової активності банку [8].

Зростання активів АТ «Ідея Банк» на 68 % у 2022–2024 рр. свідчить про суттєве зміцнення ринкових позицій. Особливо значущим є збільшення кредитного портфеля на 72,8 % або на 2,15 млрд грн, що демонструє розширення присутності банку на ринку кредитування, стабільний попит на продукти банку та активну комерційну діяльність. Це свідчить про розширення операційної активності банку та ефективну трансформацію пасивів у дохідні активи.

Кредити традиційно становлять основу активів банку. У структурі активів АТ «Ідея Банк» ця стаття посідає домінантне місце, крім того частка кредитів в активах у 2024 р. зросла до 66,69 %, що відповідає моделі роздрібного банку з високою діловою активністю у сегменті споживчого кредитування.

Висока кредитна активність означає, що банк спрямовує більшість ресурсів у дохідні активи.

Високоліквідні активи, а саме грошові кошти та їх еквіваленти, також суттєво зросли. Приріст впродовж аналізованих років склав 103%, тобто банк забезпечує високу ліквідність, що є ознакою стабільної ресурсної політики. Щодо їх частки, то у 2023 році відмічено зростання до 23,16%, що є ознакою зміцнення ліквідної позиції. У 2024 році частка зменшилася, але все ще перебуває вище рівня 2022 року, що свідчить про збалансовану політику ліквідності.

Достатній рівень ліквідності підсилює стійкість банку у періоди підвищеного попиту на зняття коштів та забезпечує можливість без ризикових обмежень вести кредитну діяльність [44].

Проте спостерігається поступове скорочення інвестицій у цінні папери на 74206 тис. грн у 2023 році та ще на 68730 тис. грн у 2024 році. Таким чином на аналізований період інвестиції в цінні папери скоротилися більше ніж в 4 рази, тобто АТ «Ідея Банк» фактично відмовляється від даних інвестицій. Зниження частки інвестицій пов'язане з перерозподілом коштів у більш прибуткові активи, зокрема у кредитний портфель. З однієї сторони, це свідчить про переорієнтацію на кредитні операції - найбільш дохідну, але й найбільш ризикову діяльність; а з іншої - зменшення вкладень у цінні папери означає зниження рівня диверсифікації активів.

Частка основних засобів та нематеріальних активів залишається на рівні 4–5% і не є системоутворюючою, проте їх вартості щороку зростають, що є свідченням того, що банк підтримує операційну ефективність (збільшення вартості основних засобів у 2024 році до 178 106 тис. грн свідчить про модернізацію офісів та ІТ-інфраструктури), а нематеріальні активи (ПО, ІТ-системи) мають прямий зв'язок із цифровізацією, що є ключовим фактором конкурентоспроможності.

Таким чином, активи використовуються достатньо ефективно, проте їхня структура залишається малодиверсифікованою, що характерно для приватних роздрібних банків.

Ресурсний підхід передбачає також визначення системи різноманітних фінансових коефіцієнтів, які дають змогу оцінити рівень ефективності

використання активів і пасивів банку, результативність управлінських рішень менеджменту та загальний стан операційної діяльності установи. Зазначені показники, які ґрунтуються на методичних положеннях, викладених у підручнику Герасимовича А. М. [23], що забезпечує їх наукову обґрунтованість, логічну структурованість і практичну придатність для оцінювання ділової активності банківських установ, занесено до таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 - Показники ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки за ресурсним підходом

Показник	2022	2023	2024
а) в частині пасивів			
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	0,8219	0,7870	0,7617
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	0,0011	0	0
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	0,8395	0,8226	0,8778
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	0,7882	0,7985	0,8693
б) в частині активів			
Коефіцієнт дохідних активів	0,6900	0,6475	0,6733
Коефіцієнт кредитної активності	0,6478	0,6285	0,6669
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь	0,0407	0,0179	0,0056
Коефіцієнт інвестицій у дохідних активах	0,0589	0,0277	0,0083

Джерело: пораховано автором за [36]

У 2022–2024 рр. банк демонструє помірну, але чітку тенденцію до зміни структури та якості залучених ресурсів, що безпосередньо впливає на рівень його ділової активності.

Нормативне значення коефіцієнту активності залучення коштів знаходиться в межах 0,70-0,85 [45, с. 334]. Поступове зниження даного коефіцієнта з 0,8219 у 2022 р. до 0,7617 у 2024 р. свідчить про перегляд ресурсної політики та скорочення залежності банку від зовнішніх зобов'язань. Така тенденція вказує на те, що банк зміцнює власну капітальну базу і зменшує обсяг ресурсів, які потребують обслуговування, що є позитивним фактором з погляду фінансової стійкості. Водночас це може означати певне стримування темпів

розширення активних операцій, оскільки зменшується обсяг ресурсів, доступних для ділової активності.

Показник активності залучення міжбанківських кредитів майже нульовий протягом усього періоду, а у 2023–2024 рр. – повністю відсутній. Це вказує на високу автономність банку та низьку потребу у короткострокових міжбанківських ресурсах. З позиції ділової активності це означає, що банк не залежить від нестабільних джерел ринку МБК і здатний підтримувати власну операційну діяльність за рахунок стійкіших пасивів. Така структура сприяє стабільності, але може обмежувати швидке масштабування активних операцій у періоди зростання попиту на кредити [46].

Зростання коефіцієнта активності використання залучених коштів у дохідні активи з 0,8226 у 2023 р. до 0,8778 у 2024 р. демонструє підвищення ефективності операційної діяльності. Банк значно активізував перетворення залучених коштів на дохідні активи, що є ключовим показником його ділової активності. Це означає, що банк оптимізує структуру активів та спрямовує ресурси у напрямки, які генерують прибуток, посилюючи свою конкурентоспроможність на ринку.

Значення показника активності використання залучених коштів відповідає нормативному значенню у всіх аналізованих періодах (0,8-1) [45, с. 334].

Зростання показника активності використання залучених коштів у кредитний портфель з 0,7882 до 0,8693 свідчить про активізацію кредитної діяльності – основної сфери бізнес-активності банку. У 2024 р. банк значно збільшив частку ресурсів, спрямованих на кредитування, що є реакцією на зростання попиту на кредити. Це також говорить про посилення ролі кредитного портфеля у формуванні прибутковості, що є ключовим елементом ділової активності фінансової установи.

Динаміка показників ділової активності з позиції активів АТ «Ідея Банк» свідчить про зміну пріоритетів у його діловій активності та переорієнтацію на базові види операцій.

Коливання показника дохідних активів відображають різну інтенсивність використання активів для генерування доходу і означає, що близько 65–70%

активів банку — це дохідні активи. Зниження у 2023 р. до 0,6475 свідчить про тимчасове ослаблення ділової активності, пов'язане з переорієнтацією активів, тоді як зростання у 2024 р. демонструє посилення роботи з високодохідними інструментами та відновлення активного операційного бізнесу. З позиції ділової активності це означає посилення ролі рентабельних операцій, відновлення ефективного використання ресурсів у 2024 р. та загалом стабільну інтенсивність формування дохідних активів.

Відповідно до міжнародних банківських стандартів, частка дохідних активів у структурі балансу має становити не менше 93%. В українській банківській практиці нормативні орієнтири є дещо нижчими, що зумовлено специфікою ринку та регуляторними особливостями (зазвичай 80–85%) [45, с. 332]. Наведені значення коефіцієнта дохідних активів АТ «Ідея Банк» суттєво нижчі як за вимогами зарубіжної практики (не менше 93%), так і за типовими орієнтирами українського банківського сектору. Таким чином, показник дохідних активів АТ «Ідея Банк» у 2022–2024 роках свідчить, що банк недовикористовує потенціал активів для генерування доходу, оскільки менше 70% активів працюють.

Кредитна активність є ключовим компонентом операційного бізнесу. Нормативне значення коефіцієнта кредитної активності зазвичай перебуває у діапазоні 65–75% [45, с. 332], що вважається оптимальним рівнем участі кредитного портфеля у формуванні дохідних активів банку. Це забезпечує збалансованість між прибутковістю і ризиковістю активних операцій.

Показник демонструє схожу динаміку до коефіцієнта дохідних активів: у 2022 р. він становив 0,6478, у 2023 р. знизився до 0,6285 (показник дещо нижче нормативного значення), а у 2024 р. зріс до 0,6669. Це означає, що банк активізує кредитування після помірного спаду у 2023 р., що свідчить про розширення основної ділової діяльності та підсилення конкурентних позицій на кредитному ринку.

Динаміка показника кредитної активності у формуванні кредитного портфеля вказує на підвищення ролі кредитних операцій у 2024 р. та підтверджує зростання ділової активності в основній сфері банківського бізнесу.

Системне скорочення коефіцієнта інвестиційної активності у цінні папери та пайову участь характеризує скорочення масштабів інвестиційної активності та фактичний вихід банку з цього напрямку. Це означає, що банк концентрується на операціях з більш прогнозованим доходом, а інвестиції перестають бути значущим елементом його ділової активності.

З погляду ділової активності така тенденція означає звуження інвестиційного напрямку діяльності та акцент на основному бізнесі.

Показник інвестиції у складі дохідних активів стрімко знижується, що вказує на згортання інвестиційних операцій навіть у межах дохідних активів. Банк мінімізує довгострокові та ризикові вкладення, зміщуючи ділову активність у бік кредитування та інших традиційних банківських операцій.

Отже, у 2022–2024 рр. АТ «Ідея Банк» здійснив переорієнтацію ділової активності з інвестиційних операцій на кредитні, що є ознакою посилення класичної операційної моделі. Активність у сфері кредитування та дохідних активів зростає, тоді як інвестиційний напрям скорочується до мінімального рівня. Загалом банк демонструє посилення бізнес-активності у традиційних сегментах та консервативний підхід до ризикових інвестицій.

У цілому банк демонструє збалансовану та ефективну ділову активність, що проявляється в оптимізації джерел фінансування та підвищенні ефективності використання залучених ресурсів. Незважаючи на зниження частки позичених коштів, банк посилює активність у найбільш продуктивних напрямках - кредитуванні та формуванні дохідних активів. Це свідчить про стратегічну переорієнтацію на якісне зростання, а не на просте нарощення обсягів пасивів.

2.3 Оцінка ділової активності АТ «Ідея Банк» із застосуванням фінансового підходу

Фінансовий підхід до оцінки ділової активності банку ґрунтується на аналізі показників, що характеризують ефективність його операційної діяльності та здатність генерувати прибуток на основі використання власних і залучених

ресурсів. Такий підхід дозволяє виміряти результативність управління активами та пасивами, оцінити якість процентної політики, рівень операційної ефективності та фінансової стійкості.

Оскільки ключовим показником ділової активності в межах фінансового підходу є чистий прибуток, то насамперед доцільно проаналізувати його динаміку та формування, адже саме він найбільш повно відображає результативність операційної діяльності банку та ефективність використання його ресурсів, таблиця 2.7.

Таблиця 2.7 – Динаміка основних показників формування чистого прибутку АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки

Показник, тис.грн.	2022	2023	2024
Чистий прибуток	-649636	511310	460354
Загальні доходи, з них	2 837 128	2 606 102	3 438 920
- процентні доходи	2 594 898	2 301 188	3 158 360
Загальні витрати, з них	3 630 862	1 679 240	2 492 111
- процентні витрати	334 015	420 919	551 088

Джерело: побудовано автором за [36]

Динаміка фінансових результатів АТ «Ідея Банк» протягом трирічного періоду показує суттєві зміни, зумовлені як внутрішніми управлінськими рішеннями, так і ринковими чинниками.

Загальні доходи банку впродовж 2022–2024 рр. коливалися, проте у 2024 р. продемонстрували істотне зростання: у 2023 р. зниження доходів на 9,5% порівняно з 2022 р. пояснюється зменшенням обсягів кредитних операцій та переглядом тарифної політики, а у 2024 р. значне відновлення доходів (приріст 34,6%) свідчить про активізацію операцій та зростання кредитного портфеля.

Найбільшу частку доходів займають саме процентні доходи, що характерно для кредитно-орієнтованих приватних банків. Зниження їх величини у 2023 р. (на 11%) є наслідком обмежень кредитування під час воєнних ризиків. Проте у 2024 р. АТ «Ідея Банк» наростив процентні доходи на 37,3% порівняно з попереднім роком, що свідчить про розширення кредитної діяльності, зростання дохідності активів та повернення банку до активної ділової стратегії.

Саме ділова активність у кредитуванні безпосередньо забезпечила приріст процентних доходів.

Щодо динаміки витрати, то їх суттєве скорочення у 2023 р. більш ніж удвічі (на 53,7%), передусім через зниження збитків від зменшення корисності, стало одним із головних чинників переходу до прибуткової діяльності та виходу банку з кризового збитку у 2022 році.

Зростання витрат у 2024 р. (на 48%) пов'язане з розширенням операційної діяльності та збільшенням витрат на залучення ресурсів.

Процентні витрати характеризуються тенденцією до зростання вартості ресурсів, що пов'язано з підвищенням ринкових ставок, необхідністю стимулювати вкладників та збільшенням депозитної бази. А це свідчить про посилення конкуренції за депозитні ресурси та необхідність утримання клієнтів.

Однак зростання процентних витрат залишається меншим, ніж зростання процентних доходів, що позитивно впливає на чистий процентний дохід.

Щодо динаміки кінцевого фінансового результату – чистого прибутку, рис. 2.2, то 2022 рік був збитковий, що свідчить про суттєві проблеми в ефективності діяльності АТ «Ідея Банк». Збиток у понад 649 млн грн був зумовлений високими резервами за кредитами, зниженням якості активів та зростанням витрат у воєнний період.

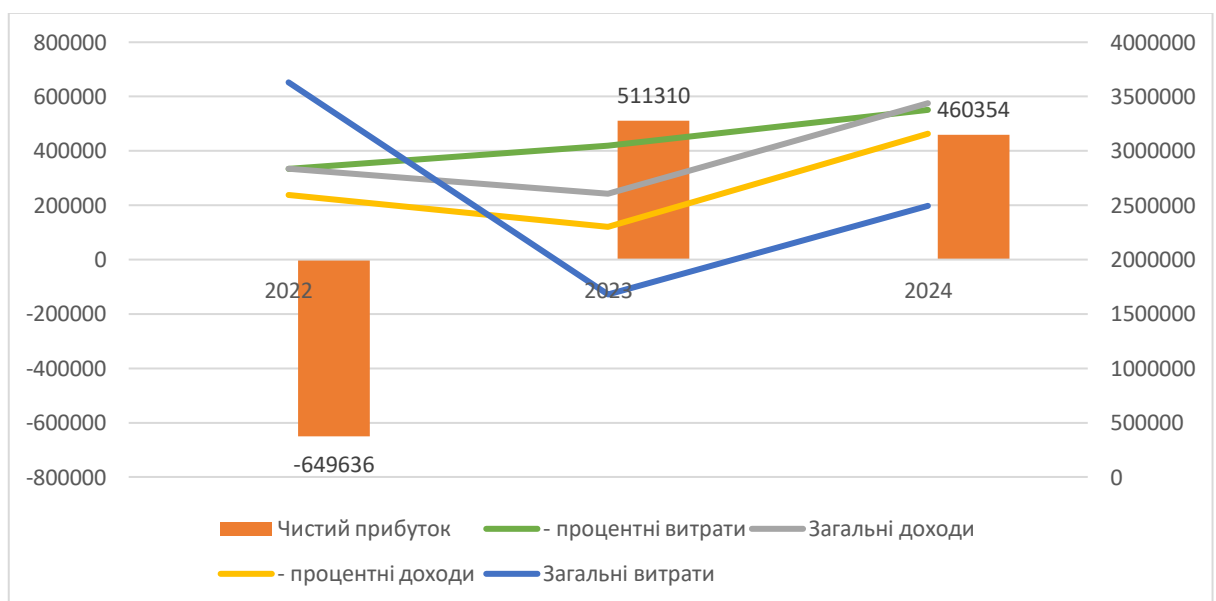

Рисунок 2.2 – Динаміка основних показників формування чистого прибутку АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки

У 2022 році витрати були високими саме через значний обсяг збитків від зменшення корисності (МСФЗ 9), що суттєво вплинуло на кінцевий результат і сформувало від'ємний прибуток до оподаткування.

У 2023 році відмічено різке зростання прибутковості, а саме банк отримує понад 511 млн грн прибутку, що вказує на стабілізацію та відновлення операційної діяльності. Суттєве скорочення витрат у 2023 р. на 53,7% стало ключовим чинником переходу до прибутковості. Наступний 2024 рік характеризувався помірним зниженням прибутку до рівня 460 млн грн, проте це свідчить про усталений прибутковий функціонування, незважаючи на ускладнене середовище.

У 2024 р. витрати зросли, але банку вдалося зберегти прибутковість завдяки зростанню доходів, що є свідченням ефективного управління операційною діяльністю, збалансованої політики залучення ресурсів та контрольованості витрат.

Зростання чистого прибутку АТ «Ідея Банк» у 2023–2024 рр. сприяло зміцненню фінансової стійкості банку, покращенню його ринкових позицій та розширенню можливостей для інвестицій у нові продукти.

У межах фінансового підходу ключовими індикаторами ділової активності виступають (додаток Б, таблиця Б.2):

- показники рентабельності (ROA, ROE), що демонструють прибутковість активів і власного капіталу;
- чиста процентна маржа банку, яка характеризує різницю між доходами та витратами за процентними операціями;
- процентний спред, що показує різницю між середньою ставкою розміщення та середньою ставкою залучення ресурсів;
- коефіцієнт дієздатності, що відображає співвідношення витрат і доходів.

Для оцінки ділової активності АТ «Ідея Банк» за даним підходом було здійснено аналіз динаміки основних фінансових коефіцієнтів за 2022–2024 рр. Узагальнені результати подано у таблиці 2.8, що дозволяє простежити ефективність банківської діяльності та її вплив на конкурентні позиції банку.

Таблиця 2.8 - Показники ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки за фінансовим підходом

Показник	2022	2023	2024
Рентабельність активів, %	-14,22	8,21	6,00
Рентабельність капіталу, %	-79,86	38,56	25,77
Рентабельність витрат, %	-17,89	30,45	18,47
Чиста процентна маржа, %	49,50	30,18	33,99
Чистий спред, %	78,40	48,76	50,99
Коефіцієнт дієздатності, грн/грн	1,27	0,64	0,72

Джерело: пораховано автором за [36]

Протягом аналізованого періоду АТ «Ідея Банк» демонструє суттєве покращення фінансових результатів. У 2022 р. банк зафіксував збиток, що призвело до від'ємних значень ROA (-14,23 %) та ROE (-79,87 %). Це свідчить про низьку ефективність використання ресурсів і значне навантаження на власний капітал. Негативне значення коефіцієнтів рентабельності свідчить про те, що активи та капітал не тільки не генерували прибутку, але й спричиняли збитки.

Починаючи з 2023 р., ситуація істотно покращилася: ROA досяг 8,20 %, а ROE — 38,56 %, що вказує на відновлення прибутковості та ефективного управління активами. У 2024 р. обидва показники дещо знизилися (ROA - 6,0 %, ROE - 25,78 %), що пов'язано зі зростанням активів та капіталу швидшими темпами, ніж чистого прибутку.

Проте загальний рівень рентабельності залишається достатнім для забезпечення стабільного розвитку банку, оскільки рекомендоване значення ROA становить 1%, а ROE – 15% [23].

Рентабельність витрат підтверджує загальну динаміку зміцнення операційної ефективності. У 2022 р. показник був від'ємним (-17,89 %), що зумовлено збитками. У 2023 р. він зріс до 30,46 %, а у 2024 р. становив 18,48 %. Незважаючи на певне зниження в останній рік, банк демонструє здатність отримувати прибуток на одиницю витрат, що позитивно характеризує його ділову активність.

Чиста процентна маржа у 2022 р. була надзвичайно високою (49,5 %), що є нетиповим для ринку (рекомендоване значення не менше 4,5%) й пояснюється

низькою базою активів у порівнянні з процентними доходами. У наступні роки значення коефіцієнта стабілізувались: 30,17 % у 2023 р. та 33,99 % у 2024 р. Це свідчить про ефективну процентну політику, збереження достатнього рівня дохідності кредитних операцій та контроль вартості ресурсів.

Чистий спред демонструє подібну динаміку: 78,36 % у 2022 р., 48,78 % у 2023 р. та 50,98 % у 2024 р. Високі значення спреду, які значно перевищують мінімальнорекомендоване 1,25%, на рівні свідчать про значну різницю між ставкою розміщення та залучення коштів, що забезпечує банку стійке процентне покриття.

Коефіцієнт дієдатності (Cost-to-Income Ratio) є важливим показником операційної ефективності. У 2022 р. його значення становило 127 %, що відображало перевищення витрат над доходами. У 2023 р. показник різко покращився до 64 % — рівня, прийнятного за міжнародними стандартами (0,95 грн/грн). У 2024 р. CIR дещо зріс до 72 %, однак залишився у межах оптимальної зони, що свідчить про контрольованість операційних витрат.

Оцінка фінансових показників демонструє, що АТ «Ідея Банк» зумів значно підвищити рівень ділової активності після кризового 2022 року. Зростання рентабельності активів і капіталу, стабілізація маржі та зниження витрат у структурі доходів свідчать про поступове підвищення ефективності операційної діяльності. Водночас банк зберіг високий процентний спред, що забезпечує конкурентну дохідність кредитних операцій порівняно з іншими учасниками ринку.

Висновки до розділу 2

1. У цілому, АТ «Ідея Банк» займає стабільну нішу на українському ринку банківських послуг, зберігає позитивну репутацію та орієнтується на подальший розвиток цифрових продуктів і розширення клієнтського сегменту. Разом із цим банк демонструє стійку динаміку зростання ключових фінансових показників, активно адаптується до змін ринкового середовища, зміцнює свою конкурентну позицію через удосконалення сервісів, підвищення якості обслуговування та

впровадження інноваційних технологічних рішень. Така стратегія розвитку дозволяє банку не лише утримувати існуючі ринкові позиції, а й формувати потенціал для подальшого розширення присутності на ринку та підвищення рівня ділової активності.

2. З позиції ринкового підходу ділова активність АТ «Ідея Банк» у 2022–2024 рр. демонструє позитивну тенденцію, що підтверджує його стійкий розвиток та зростання конкурентоспроможності у банківській системі України:

- банк демонструє стабільне зростання за всіма основними показниками, що підтверджує підвищення ділової активності;
- банк має високі темпи розвитку кредитного портфеля, що є ключовим фактором його ринкової спеціалізації та конкурентних переваг;
- власний капітал зростає швидше, ніж активи, що свідчить про зміцнення фінансової стійкості та потенціал для подальшого розширення діяльності;
- коливання частки коштів клієнтів мають ситуативний характер і компенсуються загальним зростанням ринкових позицій;
- банк зберігає невелику, але стабільно зростаючу частку у банківській системі, що характеризує його як динамічного учасника ринку з потенціалом до подальшого зміцнення позицій.

3. Проведений бенчмаркінговий аналіз свідчить про суттєві відхилення ключових показників АТ «Ідея Банк» від середніх значень по банках із приватним капіталом:

- АТ «Ідея Банк» демонструє нижчі масштаби операцій, ніж середній приватний банк, що визначає його як невеликого, але стабільного учасника ринку;
- капітал банку майже досягає середньогалузевого рівня, що свідчить про підвищення фінансової стійкості та покращення ділової активності;
- кредитна діяльність є найсильнішою конкурентною позицією банку, що підтверджує виражену спеціалізацію;
- слабшим місцем є залучення клієнтських коштів, що потребує посилення клієнтського сервісу, підвищення довіри та оптимізації депозитних програм.

4. Аналіз активів і пасивів АТ «Ідея Банк» показав зростання ресурсної бази як за рахунок зобов'язань, так і власного капіталу. Кошти клієнтів залишаються основним джерелом ресурсів, забезпечуючи стабільність фінансування, а стрімке збільшення власного капіталу свідчить про посилення фінансової стійкості. Банк активно спрямовує ресурси в дохідні активи, насамперед кредити, а зростання частки високоліквідних активів підвищує його стійкість до ризиків. Зменшення інвестицій у цінні папери відображає переорієнтацію на кредитування. У 2022–2024 рр. ділова активність банку характеризується структурними змінами: знижується залежність від залучених ресурсів і повністю припиняється використання міжбанківських кредитів, що свідчить про більшу автономність. Водночас зростає ефективність трансформації ресурсів у дохідні активи. Банк посилює фокус на кредитних операціях, тоді як інвестиційна діяльність скорочується, що відповідає більш передбачуваній і контрольованій моделі розвитку. Загалом АТ «Ідея Банк» демонструє позитивну динаміку ділової активності: нарощує ресурсну базу, підвищує ефективність використання залучених коштів і мінімізує ризики, формуючи основу для подальшого зростання.

5. Проведена оцінка ділової активності АТ «Ідея Банк» на основі фінансового підходу дозволяє зробити висновок, що банк продемонстрував значне відновлення фінансової ефективності після збиткового 2022 року. У 2023–2024 рр. основні показники рентабельності, маржі та дієздатності покращилися, що свідчить про стабілізацію діяльності, ефективне управління активами та капіталом, а також про результативність проведених операційних заходів. АТ «Ідея Банк» зміг посилити свою конкурентоспроможність завдяки оптимізації процентної політики, підвищенню ефективності основної діяльності та раціональному управлінню витратами. Незважаючи на незначне зниження показників у 2024 році, банк зберігає стійкі фінансові позиції, що створює передумови для подальшого стратегічного розвитку та розширення операційної активності.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ БАНКІВ

3.1 Інтегральна оцінка конкурентоспроможності банку на основі показників ділової активності з використанням багатокритеріального підходу

Оцінювання ділової активності банків традиційно ґрунтується на аналізі фінансових та ресурсних показників, що дають змогу оцінити результативність операційної діяльності та здатність банку забезпечувати власну ліквідність і стабільність. Проте сучасний розвиток банківської системи, посилення конкуренції та цифровізація фінансових послуг висувають нові вимоги до аналітичних інструментів, що зумовлює необхідність модернізації існуючих методичних підходів.

Фінансові та ресурсні методики оцінювання ділової активності базуються на таких індикаторах, як рентабельність, прибутковість, структура активів і пасивів. Їхня основна проблема полягає у тому, що [4; 47; 48]:

- вони відображають переважно внутрішній стан банку, не враховуючи зовнішню ринкову ситуацію;
- вони орієнтовані на минулі результати, а не на перспективність діяльності;
- частина індикаторів схильна до впливу облікової політики банку та регуляторних вимог, що знижує об'єктивність порівняння між різними установами;
- фінансові коефіцієнти не показують рівень конкурентоспроможності, оскільки не враховують позиціонування банку на ринку.

Таким чином, традиційні підходи залишаються необхідною, але недостатньою основою для повноцінної оцінки ділової активності. А виключно фінансові дані формують одновимірне бачення ділової активності, що не відображає реального потенціалу розвитку установи.

Одним із найбільш суттєвих недоліків існуючих підходів є те, що вони не враховують ринкові індикатори, які прямо відображають конкурентоспроможність банку. До таких індикаторів належать [28]:

- ринкова частка за активами, депозитами, кредитами;
- позиціонування відносно основних конкурентів;
- динаміка частки банку у сегментах роздрібного та корпоративного бізнесу.

Зневажання ринкових коефіцієнтів призводить до того, що оцінка ділової активності стає вузькою і не здатною продемонструвати реальну силу банку на фінансовому ринку. Наприклад, банк може демонструвати позитивні фінансові результати, але водночас стрімко втрачати клієнтів, скорочувати ринкову частку або поступатися конкурентам у ключових сегментах. У такому випадку традиційні індикатори не виявляють проблеми, тоді як ринкові показники дозволяють оцінити майбутню стійкість і конкурентоспроможність [6].

Саме ринкові коефіцієнти дозволяють оцінити рівень реальної ділової активності, проявленій у здатності банку конкурувати, розширювати свою ринкову присутність та зміцнювати позиції в ключових сегментах. А використання лише внутрішніх фінансових індикаторів не дає можливості всебічно оцінити позицію банку в загальній системі координат ринку.

Сучасні тенденції розвитку банківської діяльності доводять, що існуючі підходи до оцінювання ділової активності є недостатньо комплексними, оскільки ґрунтуються переважно на фінансових і ресурсних характеристиках та практично не враховують ринкові індикатори. Це зумовлює потребу модернізації методик шляхом інтеграції фінансових, ресурсних і ринкових показників у єдину аналітичну систему, що дозволить забезпечити об'єктивну та всебічну оцінку конкурентоспроможності банку.

У цьому контексті доцільним є застосування багатокритеріального підходу до оцінювання ділової активності, який дає змогу поєднати різні групи показників, привести їх до порівнянного вигляду та сформувати інтегральний індикатор, що комплексно відображає реальний стан і конкурентні переваги банку. Такий підхід усуває обмеження традиційних методик і забезпечує більш

точне, системне та адаптивне оцінювання діяльності банківської установи в умовах динамічного фінансового ринку.

Багатокритеріальний підхід до оцінювання ділової активності банку передбачає побудову інтегрального показника, який комплексно поєднує різноманітні індикатори діяльності фінансової установи. На відміну від традиційних методів, що аналізують окремі аспекти функціонування банку, інтегральний індикатор забезпечує системне бачення рівня його конкурентоспроможності та дозволяє проводити міжбанківські порівняння [27].

Для побудови інтегрального показника доцільно врахувати три ключові групи індикаторів, що найбільш повно характеризують ділову активність банку:

1. Ресурсні індикатори, які відображають структурування активів і пасивів, зокрема:

В частині пасивів:

- коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів;
- коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів;
- коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи;
- коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель.

В частині активів:

- коефіцієнт дохідних активів;
- коефіцієнт кредитної активності;
- коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь;
- коефіцієнт інвестицій у дохідних активах.

2. Фінансові індикатори, що характеризують ефективність операційної діяльності:

- рентабельність активів (ROA);
- рентабельність капіталу (ROE);
- рентабельність витрат;
- чиста процентна маржа;
- чистий спред;

- коефіцієнт дієздатності (Cost-to-Income Ratio).

3. Ринкові індикатори, що визначають позиції банку на фінансовому ринку:

- ринкова частка за активами;
- ринкова частка за власним капіталом;
- ринкова частка за зобов'язаннями;
- ринкова частка за кредитами;
- ринкова частка за депозитами.

Застосування саме цих трьох груп показників дозволяє сформувати цілісне уявлення про діяльність банку, охопивши його стратегічні, операційні та ринкові аспекти.

Вплив цих трьох груп показників на загальний рівень конкурентоспроможності комерційного банку умовно можна представити у вигляді функції трьох груп змінних:

$$I_d = f(\{R_u, u=1, \dots, n\}, \{F_j, j=1, \dots, m\}, \{M_k, k=1, \dots, l\}) \quad (3.1)$$

де I_d – інтегральний показник ділової активності банку комерційного банку;

R_u – u -й показник ділової активності банку за ресурсним підходом;

n – кількість показників за ресурсним підходом;

F_j – j -й показник ділової активності банку за фінансовим підходом;

m – кількість показників за фінансовим підходом;

M_k – k -й показник, що оцінює позиції банку на ринку банківських послуг;

l – кількість показників, що оцінюють позиції банку на ринку банківських послуг.

Оскільки окремі індикатори мають різні розміри, числові масштаби та напрям впливу, їх необхідно привести до єдиної порівнянної форми. Для цього застосовується нормалізація.

Найбільш поширений метод — мін–макс нормалізація [27]:

$$x_i^{norm} = \begin{cases} \frac{x_i - x_{min}}{x_{max} - x_{min}}, & \text{для стимуляторів;} \\ \frac{x_{max} - x_i}{x_{max} - x_{min}}, & \text{для дестимуляторів.} \end{cases} \quad (3.2)$$

де X_i^{norm} - нормалізоване значення і-го показника;

де X_i - значення і-го показника (значення показника ділової активності за кожним підходом);

X_{min} , X_{max} - мінімальне та максимальне значення цього показника серед сукупності.

Такий підхід дозволяє звести всі показники до інтервалу від 0 до 1, де 1 — найкраще значення серед порівнюваних банків, а 0 — найгірше. Крім того даний підхід дозволяє порівнювати банки за різними групами коефіцієнтів та уникати викривлень, пов'язаних із масштабом діяльності.

Поділ показників на стимулятори та дестимулятори є основою для побудови вектора-еталона ділової активності банку. Відповідно до напрямку впливу кожної часткової характеристики на інтегральний показник ділової активності проведено диференціацію показників. Стимулятори – це показники, зростання яких сприяє покращенню ділової активності банку, тоді як дестимулятори – показники, зменшення яких підвищує ефективність використання ресурсів та загальний рівень ділової активності [49].

Серед фінансових індикаторів всі показники є стимуляторами окрім коефіцієнта дієздатності, зростання цього показника знижує рівень ділової активності. Усі ринкові індикатори віднесено до стимуляторів, оскільки їх зростання свідчить про покращення ринкових позицій банку, підвищує його конкурентоспроможність та безпосередньо стимулює зростання ділової активності. Чим більша частка банку на ринку за активами, кредитами чи депозитами, тим більш активною є його діяльність у різних сегментах фінансового ринку.

Ресурсні показники доцільно віднести також до стимуляторів, оскільки їх зростання відображає підвищення ефективності використання активів і пасивів банку, а також посилення його операційної активності та результативності

управління фінансовими ресурсами. Проте коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів, на нашу думку, доречніше розглядати як дестимулятор, оскільки помірне його значення позитивно впливає на ділову активність, бо банк має доступ до міжбанківського ринку, проте надмірне значення - негативно, бо це ознака нестачі ліквідності.

Після нормалізації визначаються вагові коефіцієнти, що відображають значущість кожної групи показників у загальній оцінці ділової активності та конкурентоспроможності банку. Їх можна визначати [50]:

- експертним методом (метод анкетування фахівців);
- методом аналізу ієрархій;
- методом ентропії, який враховує статистичну варіативність показників.

Інтегральний показник ділової активності банку розраховується як зважена сума нормалізованих індикаторів:

$$I_d = \sum_{i=1}^p w_i \times x_i^{norm} \quad (3.3)$$

де I_d - інтегральний показник ділової активності банку;

W_i - ваговий коефіцієнт i -го показника;

p – загальна кількість показників ($p=19$).

Для спрощення аналізу далі будемо вважати, що всі показники мають однакову вагу, тоді [27]:

$$W_i = 1 / p \quad (3.4)$$

$$p = n+m+1 \quad (3.5)$$

Оскільки у дослідженні прийнято припущення про рівнозначність усіх показників, вагові коефіцієнти задано як рівні між собою, тоді інтегральний показник ділової активності визначається як середнє значення нормалізованих показників:

$$I_d = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^p x_i^{norm} \quad (3.6)$$

Отримане значення Ід змінюється в межах $[0;1]$, де:

- 1 - найвищий рівень ділової активності та конкурентоспроможності банку;
- 0 - найнижчий рівень.

У таблиці 3.1 наведено ранжування комерційних банків на основі описаної вище шкали.

Таблиця 3.1 - Характеристика конкурентних переваг позицій банку в відповідності з інтегральним показником конкурентоспроможності [27, с. 620]

Тип	Значення Ід	Характеристика
Критична	0 – 0,3	У банку низькі показники ефективності діяльності, недостатня ресурсна база, високий ризик операцій при низькій доходності
Низька	0,3 – 0,6	Банк забезпечує виконання основних нормативних показників діяльності, але має обмежену ресурсну базу, що викликає низьку питому вагу обсягу банківських послуг на ринку та низьку диверсифікацію клієнтської бази
Середня	0,6 – 0,85	Банк має достатню ресурсну базу і високу диверсифікацію клієнтської бази, але при цьому існує низька ефективність розміщення залучених коштів, що обмежує розмір частки банку на ринку
Висока	0,85 – 1	У банку висока ефективність діяльності, достатній обсяг ресурсної бази, щоб забезпечити усі потреби клієнтів що дає змогу завоювати значний обсяг ринку банківських послуг

Таким чином, інтегральний індикатор відображає загальний рівень ділової активності банку з урахуванням різних аспектів його функціонування та створює інформаційну основу для оцінки конкурентоспроможності.

3.2 Практична апробація запропонованої методики на прикладі АТ «Ідея Банк» та формування рекомендацій з підвищення його конкурентоспроможності

Для перевірки ефективності запропонованої методики оцінювання ділової активності банку було проведено практичний аналіз діяльності АТ «Ідея Банк»

за період 2022–2024 років. У роботі враховувалися три групи показників, таблиця 3.2:

1. Ресурсні індикатори, що характеризують структуру та ефективність використання активів і пасивів банку;
2. Фінансові індикатори, що відображають операційну активність та фінансову результативність;
3. Ринкові індикатори, які показують позиції банку на фінансовому ринку.

Таблиця 3.2 – Значення показників ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки

Показник	2022	2023	2024
показники ділової активності банку за ресурсним підходом (ресурсні індикатори)			
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	0,8219	0,7870	0,7617
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	0,0011	0	0
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	0,8395	0,8226	0,8778
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	0,7882	0,7985	0,8693
Коефіцієнт дохідних активів	0,6900	0,6475	0,6733
Коефіцієнт кредитної активності	0,6478	0,6285	0,6669
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь	0,0407	0,0179	0,0056
Коефіцієнт інвестицій у дохідних активах	0,0589	0,0277	0,0083
показник ділової активності банку за фінансовим підходом (фінансові індикатори)			
Рентабельність активів, %	-14,22	8,21	6,00
Рентабельність капіталу, %	-79,86	38,56	25,77
Рентабельність витрат, %	-17,89	30,45	18,47
Чиста процентна маржа, %	49,50	30,18	33,99
Чистий спред, %	78,40	48,76	50,99
Коефіцієнт дієздатності, грн/грн	1,27	0,64	0,72
показник ділової активності банку за ринковим підходом (ринкові індикатори)			
ринкова частка за активами	0,168	0,188	0,203
ринкова частка за власним капіталом	0,377	0,448	0,485
ринкова частка за зобов'язаннями	0,176	0,185	0,193
ринкова частка за депозитами	0,186	0,173	0,181
ринкова частка за кредитами	0,431	0,570	0,621

Нормалізація показників проведена методом мін-макс, що забезпечує приведення даних до порівнянного масштабу від 0 до 1, таблиця 3.3. При цьому:

- усі показники є стимуляторами, тобто зростання їх значень сприяє підвищенню ділової активності банку;

- виняток становлять коефіцієнт дієздатності та коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів, які віднесено до дестимуляторів, оскільки їх збільшення негативно впливає на ділову активність.

Таблиця 3.3 – Нормалізовані значення показників ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки

Показник	2022	2023	2024
показники ділової активності банку за ресурсним підходом (ресурсні індикатори)			
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	1,000	0,366	0,000
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів (дестимулятор)	0,000	1,000	0,500
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	0,710	0,576	1,000
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	0,000	0,176	1,000
Коефіцієнт дохідних активів	0,437	0,000	0,142
Коефіцієнт кредитної активності	0,409	0,000	0,500
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь	1,000	0,444	0,000
Коефіцієнт інвестицій у дохідних активах	1,000	0,444	0,000
показник ділової активності банку за фінансовим підходом (фінансові індикатори)			
Рентабельність активів, %	0,000	0,945	0,875
Рентабельність капіталу, %	0,000	0,000	1,000
Рентабельність витрат, %	0,000	1,000	0,605
Чиста процентна маржа, %	1,000	0,000	0,159
Чистий спред, %	1,000	0,000	0,136
Коефіцієнт дієздатності, грн/грн (дестимулятор)	0,000	1,000	0,894
показник ділової активності банку за ринковим підходом (ринкові індикатори)			
ринкова частка за активами	0,000	0,556	1,000
ринкова частка за власним капіталом	0,000	0,545	1,000
ринкова частка за зобов'язаннями	0,000	0,556	1,000
ринкова частка за депозитами	0,556	0,000	1,000
ринкова частка за кредитами	0,000	0,733	1,000

Інтегральний показник ділової активності Ід обчислювався як середнє значення нормалізованих показників при їх загальній кількості 19, таблиця 3.4.

Таблиця 3.4 - Інтегральний показник ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки

Рік	Інтегральний показник ділової активності (Ід)	Тип
2022	0,374	Низька
2023	0,386	Низька
2024	0,621	Середня

У 2022 році банк демонстрував низьку ділову активність, що було зумовлено рядом факторів:

- недостатньо високими значеннями ресурсних показників, особливо інвестиційної активності;
- негативними фінансовими результатами (від'ємна рентабельність активів та витрат);
- відносно слабкими ринковими позиціями у порівнянні з конкурентами.

Сукупність цих чинників зумовила низький інтегральний показник — 0,374.

У 2023 році інтегральний показник трохи підвищився (до 0,386), однак цього зростання виявилось недостатньо для переходу до вищого рівня активності. Характерні ознаки:

- покращення фінансових показників, зокрема рентабельності;
- стабілізація ресурсного стану;
- помірне розширення ринкової частки.

Хоча зрушення позитивні, вони залишаються недостатніми для зміни типу активності.

У 2024 році інтегральний показник суттєво зріс до 0,621, що дозволило банку перейти до середнього рівня ділової активності. Основні рушійні чинники:

- покращення ресурсних індикаторів (зростання дохідних активів і кредитної активності);
- стабільне позитивне фінансове становище (збереження рентабельності на прийнятному рівні);
- значне зростання ринкових часток, особливо за кредитами, активами та власним капіталом.

Такі результати свідчать про активізацію операційної діяльності АТ «Ідея Банк», розширення ринку, покращення управління ресурсами та поступовий перехід до більш стійкого розвитку.

Результати інтегральної оцінки ділової активності АТ «Ідея Банк» засвідчили наявність позитивної динаміки, проте банк все ще перебуває на рівні

середньої ділової активності, що вказує на необхідність реалізації низки стратегічних заходів з підвищення конкурентоспроможності. Враховуючи значення інтегрального показника за роками (0,374 у 2022 р., 0,386 у 2023 р. та 0,621 у 2024 р.), а також структуру нормалізованих показників, пропонуються наступні напрями вдосконалення діяльності банку.

Підвищення ділової активності банківської установи потребує комплексного підходу, що охоплює вдосконалення ресурсної політики, зміцнення фінансових показників, формування конкурентних переваг та впровадження інструментів стратегічного управління. У цьому контексті на основі проведеного аналізу пропонується система заходів, впровадження яких дозволить банку забезпечити сталий розвиток і зміцнити позиції на ринку. Узагальнений аналіз представлено у таблиці, а далі наведено розгорнуте пояснення кожного напрямку, таблиця 3.5.

Одним із ключових стратегічних завдань є оптимізація структури активів і пасивів, що визначають стійкість і дохідність діяльності банку. Насамперед важливим є збільшення частки дохідних активів, насамперед кредитного портфеля, що забезпечує стабільне джерело процентних надходжень. Така орієнтація узгоджується з підходами сучасного адміністративного менеджменту банківських установ, де ефективне управління активами та пасивами розглядається як ключовий інструмент підвищення ділової активності.

Зокрема, як зазначає Левицький В. у своїх дослідженнях, основними цілями керівництва банку під час формування системи менеджменту активів і пасивів є залучення максимально можливого обсягу ресурсів та їх розміщення у найбільш прибуткові активи; забезпечення швидкої адаптації банківських інструментів до змін процентних ставок; підтримання достатнього рівня ліквідності; максимізація прибутку та стимулювання інноваційного розвитку [51]. Таким чином, стратегія нарощення частки дохідних активів відповідає не лише ринковим умовам, але й науково обґрунтованим принципам ефективного управління ресурсним потенціалом банку.

Таблиця 3.5 - Стратегічні напрями, заходи та очікувані результати підвищення ділової активності АТ «Ідея Банк»

Напрямок	Заходи		Результат
Підвищення ефективності ресурсної діяльності	Оптимізація структури активів	- збільшення частки дохідних активів; - зменшення інвестицій в низькодохідні інструменти	- зменшення волатильності діяльності; - забезпечення стабільної бази для ринкового та фінансового зростання
	Перегляд політики формування пасивів	- зростання стабільної частини ресурсної бази; - зменшення залежності від короткострокових позикових коштів; - уникнення надмірної залежності від дорогих ресурсів	
Зміцнення фінансової результативності та операційної ефективності	Зниження значення коефіцієнта дієздатності	- оптимізація витрат; - цифровізація операцій; - скорочення неефективних процесів	Формування сталого фінансового результату дозволить банку перейти до високого рівня ділової активності у середньостроковій перспективі.
	Підвищення ROA та ROE	- розширення високодохідних сегментів кредитування; - активізація роботи з мікро- та малим бізнесом; - розвиток партнерських фінансових продуктів	
Посилення ринкових позицій та конкурентних переваг	Розширення клієнтської бази	- розвиток цифрових каналів; - розвиток персоналізованих продуктів	- підвищення впізнаваності бренду; - зміцнення довіри до банку
	Активізація комунікаційної політики	- посилення присутності в медіа; - покращення комунікації з клієнтами	
	Удосконалення продуктової лінійки	- оновлення кредитних та депозитних програми; - фінансові сервіси для населення	
Використання інтегральної моделі у стратегічному управлінні	Застосовування інтегрального показника як інструменту: - моніторингу ділової активності; - раннього виявлення ризиків; - визначення пріоритетних напрямів розвитку; - оцінювання ефективності управлінських рішень.		системне покращення всіх груп індикаторів, особливо — ресурсних та фінансових.

Одночасно необхідним є зменшення інвестицій у низькодохідні або надто ризикові фінансові інструменти, що дозволить знизити волатильність операцій та підвищити прогнозованість доходів.

У цьому контексті слід зауважити, що структура активів АТ «Ідея Банк» характеризується мінімальною часткою інвестиційних інструментів та цінних паперів, які зазвичай виступають важливим компонентом дохідних активів у класичній банківській моделі. Попри те, що інвестиції в державні облигації, корпоративні боргові інструменти чи інші фінансові активи здатні генерувати прогнозовані процентні доходи та сприяти диверсифікації ризиків, їх обсяг у структурі активів банку є незначним. Це означає, що банк фактично недовикористовує потенціал портфельних інвестицій як джерела додаткової доходності, що могло б зміцнити ресурсно-фінансову базу та знизити залежність від кредитних операцій як основного виду активної діяльності.

Згідно з дослідженням Кравченка А. П. [52], ОВДП - на сьогодні один із найприбутковіших та найнадійніших інструментів заощаджень в Україні. Дослідження показало, що під впливом інфляційних чинників та зміни облікової ставки НБУ дохідність ОВДП зростає, що робить їх конкурентоздатними у порівнянні з депозитами. Відтак, включення ОВДП до портфеля активів банку може виступати як стабільне джерело доходів, з великою вірогідністю збереження купівельної спроможності коштів у довгостроковій перспективі. Це дозволило би АТ «Ідея Банк» диверсифікувати структуру активів, знизити залежність виключно від кредитування та підвищити загальну фінансову стійкість та ділову активність.

Відсутність суттєвих інвестиційних активів у структурі балансу також свідчить про низький рівень диверсифікації дохідних потоків, що підвищує вразливість банку до змін кон'юнктури кредитного ринку. Відтак, оптимізація активів повинна передбачати не лише нарощення кредитного портфеля, але й більш активне використання інвестиційних інструментів, здатних забезпечити додатковий, менш волатильний дохід у середньо- та довгостроковій перспективі [53].

Ключовим елементом є також перегляд політики формування пасивів, що передбачає збільшення частки стабільних джерел фінансування — строкових депозитів, довгострокових ресурсів та коштів корпоративних клієнтів. Це сприяє зменшенню залежності банку від короткострокових дорогих позикових коштів,

а також знижує ризики рефінансування. Така трансформація є критично важливою саме для підвищення ділової активності банку, оскільки стабільна депозитна база забезпечує кращі можливості для нарощування кредитування, формування дохідних активів та реалізації стратегічних проєктів.

Згідно з дослідженням Соколовської І. [54], одним із найбільших стримувальних чинників ділової активності банків є надмірна частка короткострокових депозитів, яка обмежує кредитний потенціал і водночас підсилює ризики ліквідності. За умов, коли банки вимушені орієнтуватися на короткі ресурси, вони знижують обсяги довгострокового кредитування, обмежують участь у інвестиційних програмах та скорочують ризиковані операції — що безпосередньо знижує рівень їх ринкової активності.

Крім того, висока доларизація депозитів та зміни у структурі ресурсів — зокрема зростання частки корпоративного сектору — створюють додаткову волатильність фінансової бази банків, що ускладнює планування операційної діяльності та роботу з активами. Така нестабільність негативно впливає на можливість банку підтримувати ефективний рівень ділової активності, планувати розвиток продуктів, розширювати кредитні програми та інвестувати в інновації [55].

Відтак усунення дисбалансів у структурі депозитних ресурсів не лише підвищує фінансову стійкість, а й забезпечує зростання ділової активності, оскільки створює передумови для стабільного розширення операційної діяльності, диверсифікації активів та зміцнення конкурентних позицій банків у середньо- та довгостроковій перспективі [56].

Результатом реалізації цих заходів стане створення стабільної ресурсної бази, підвищення фінансової гнучкості банку та формування стійкого фундаменту для подальшого розвитку, особливо у частині кредитних операцій.

Удосконалення фінансових процесів та управління витратами є необхідною умовою підвищення рівня ділової активності. Особливої уваги потребує зниження коефіцієнта дієздатності (Cost-to-Income Ratio) шляхом оптимізації адміністративних витрат, автоматизації бізнес-процесів, цифровізації внутрішніх операцій та зменшення дублюючих функцій [13].

У цьому контексті важливо підкреслити, що цифрова трансформація виступає одним із найбільш дієвих механізмів зниження операційних витрат і підвищення ділової активності банку. Згідно з результатами дослідження Шаренка Р. А. [57], впровадження сучасних цифрових технологій — зокрема, автоматизація рутинних операцій, використання роботизованих систем обробки даних, удосконалення електронних каналів обслуговування — суттєво підвищує операційну ефективність банківських установ. Автор наголошує, що автоматизація бізнес-процесів дозволяє скоротити трудомісткі операції, мінімізувати людські помилки, прискорити обробку транзакцій та зменшити адміністративні витрати, що є ключовими чинниками зниження співвідношення «витрати/доходи».

Більше того, цифровізація створює умови для оптимізації організаційної структури, оскільки цифрові рішення дозволяють усунути дублювання функцій, підвищити рівень контролю за операціями та забезпечити прозорість внутрішніх процесів. Як зазначають Ключка О., Глінський Д. [58], використання цифрових інструментів прямо корелює з підвищенням операційної стійкості та адаптивності банків, що в умовах динамічного ринку формує конкурентну перевагу та сприяє зростанню ділової активності.

Таким чином, цифровізація не лише знижує витратну складову операційної діяльності, але й створює передумови для розширення бізнес-моделі, впровадження нових продуктів і підвищення швидкості обслуговування клієнтів, що комплексно зміцнює фінансові результати банку та покращує показники його ділової активності.

Також важливо забезпечити формування сталого фінансового результату, що у середньостроковій перспективі дозволить банку перейти до вищого рівня ділової активності та забезпечити зростання рентабельності активів (ROA) та рентабельності капіталу (ROE).

Підвищення цих показників можливе за рахунок [59]:

- розвитку високодохідних кредитних сегментів — малого та мікробізнесу, споживчого кредитування;
- запуску партнерських фінансових продуктів;
- удосконалення ризик-менеджменту для підвищення ефективності використання капіталу.

У сукупності це дозволить зміцнити фінансову стійкість банку та створити додаткові джерела зростання прибутковості.

Посилення ринкових позицій та конкурентних переваг банку тісно пов'язане з розширенням клієнтської бази, яка є одним із фундаментальних складників його розвитку.

Для досягнення цієї мети передбачається активне використання цифрових каналів, що відповідає сучасним тенденціям поведінки клієнтів та дозволяє максимально спростити доступ до банківських продуктів. Паралельно важливим є розвиток персоналізованих продуктів і сервісів, адаптованих до індивідуальних потреб клієнтів. Очікуваними результатами реалізації таких заходів є підвищення впізнаваності бренду та зміцнення довіри до банку [45].

Окрему увагу слід приділити активізації комунікаційної політики. Вона передбачає посилення присутності банку в медіапросторі, покращення комунікацій із клієнтами, формування прозорої інформаційної політики та оперативного реагування на запити аудиторії. Це сприятиме формуванню позитивного іміджу банку, підвищенню його репутаційної стійкості та конкурентоспроможності [60].

Важливим елементом підсилення ринкових позицій є удосконалення продуктової лінійки, зокрема оновлення кредитних та депозитних програм, а також розвиток сучасних фінансових сервісів для населення. Такий підхід дасть змогу задовольнити ширший спектр потреб клієнтів та підвищити обсяг активних і пасивних операцій банку.

Сучасні умови вимагають системного підходу до оцінювання ділової активності, тому важливим інструментом є інтегральний показник, який

комплексно враховує ресурсні, фінансові та ринкові індикатори. Використання інтегрального коефіцієнта дозволяє:

- здійснювати регулярний моніторинг рівня ділової активності,
- ідентифікувати ризики на ранніх стадіях,
- визначати пріоритетні напрями розвитку банку,
- оцінювати результативність управлінських рішень.

Запровадження інтегральної моделі дає можливість банку отримати комплексне уявлення про свою діяльність та зосередити зусилля на системному покращенні всіх груп показників, особливо — ресурсних та фінансових, які є ключовими у формуванні довгострокової конкурентоспроможності.

Отже, проведена апробація підтверджує практичну придатність інтегрального підходу. Отримані значення свідчать про наявність потенціалу для зростання конкурентоспроможності АТ «Ідея Банк», однак реалізація цього потенціалу потребує цілеспрямованих дій у сферах управління ресурсами, фінансовими результатами та ринковою активністю.

Висновки до розділу 3

1. Обґрунтовано доцільність переходу від традиційних методик оцінювання ділової активності банків до більш комплексного багатокритеріального підходу. Встановлено, що фінансові та ресурсні індикатори, хоча й залишаються базовими у визначенні ефективності діяльності банку, не забезпечують повного уявлення про його конкурентоспроможність, оскільки не враховують ринкових позицій та стратегічної стійкості. Саме тому запропоновано інтегральну модель оцінки ділової активності, що об'єднує три групи показників — ресурсні, фінансові та ринкові — та дозволяє сформувати збалансоване й об'єктивне оцінювання реального стану банку.

Застосування нормалізації, врахування стимуляторів і дестимуляторів, а також використання рівноважних ваг забезпечує можливість сформувати єдиний інтегральний індикатор ділової активності. Отриманий показник є

інформативною основою для подальшого визначення рівня конкурентоспроможності банку, виявлення його сильних і слабких сторін, а також розроблення стратегічних напрямів підвищення ефективності діяльності. Запропонований підхід підсилює аналітичний інструментарій банківського менеджменту та має практичну цінність для оцінювання стійкості та ринкової позиції банківських установ.

2. Динаміка інтегрального показника демонструє позитивну тенденцію. Хоча у 2022–2023 роках ділова активність залишалася низькою, у 2024 році банк вийшов на середній рівень, що свідчить про ефективність вжитих управлінських та стратегічних заходів. За умови збереження цієї тенденції та подальшого посилення ринкових позицій банк має потенціал перейти до високого рівня ділової активності у найближчі роки.

Проведений аналіз ділової активності АТ «Ідея Банк» показав наявність потенціалу для зростання, але водночас виявив проблеми у структурі активів і пасивів, низьку диверсифікацію доходів, високу операційну витратність та недостатню ринкову активність. Інтегральний показник підтвердив потребу у системному вдосконаленні ключових напрямів діяльності.

Запропоновані заходи передбачають оптимізацію активів і пасивів, розширення використання інвестиційних інструментів, цифровізацію процесів, підвищення ефективності кредитних операцій та оновлення продуктової лінійки. Посилення комунікаційної політики та розвиток цифрових сервісів сприятимуть розширенню клієнтської бази та зміцненню ринкових позицій.

Реалізація цих рішень забезпечить підвищення фінансової стійкості, операційної ефективності та конкурентоспроможності банку. Інтегральна модель довела свою дієвість як інструмент стратегічного моніторингу та планування.

ВИСНОВКИ

У результаті теоретичного дослідження сутності ділової активності банківських установ встановлено, що вона є комплексною економічною категорією, яка відображає ефективність, результативність і динамічність функціонування банку в умовах конкурентного фінансового середовища. Ділова активність інтегрує спроможність банку забезпечувати стабільність, прибутковість, конкурентоспроможність і адаптивність до зовнішніх змін. Узагальнення наукових підходів дало змогу виокремити ринкову, ресурсну, фінансову та клієнтоорієнтовану концепції аналізу ділової активності, що підкреслюють її багатогранність. Обґрунтовано доцільність доповнення її характеристик такими властивостями, як інноваційність та клієнтоорієнтованість, що відповідає сучасним умовам цифрової трансформації банківського сектору.

Доведено, що ділова активність та конкурентоспроможність банківської установи становлять взаємопов'язані та взаємозалежні категорії, які разом формують основу стійкості та розвитку банку. Ділова активність визначає ефективність операційної, інвестиційної, кредитної та ринкової діяльності, що безпосередньо впливає на формування конкурентних переваг. Висока конкурентоспроможність, у свою чергу, стимулює посилення ділової активності, створюючи циклічний механізм взаємопідсилення. Такий взаємозв'язок забезпечує стратегічну стійкість банківської установи та її здатність адаптуватися до динамічних умов ринку.

Систематизація методичних підходів до оцінювання ділової активності засвідчила, що вони мають різну аналітичну природу та практичну значущість. Коефіцієнтний підхід забезпечує визначення ключових параметрів фінансової результативності; трендовий підхід дозволяє оцінити динаміку розвитку; порівняльний (бенчмаркінговий) — позиціонує банк у конкурентному середовищі; інтегральний підхід дає змогу сформулювати узагальнену, комплексну оцінку ділової активності на основі системи різноспрямованих показників. У

сукупності ці підходи створюють методологічну основу для всебічного аналізу стану та перспектив розвитку банківської установи.

Проведений аналіз ділової активності АТ «Ідея Банк» дав змогу комплексно оцінити ринкові, фінансові та структурні аспекти розвитку установи у 2022–2024 рр. та визначити ключові тенденції її функціонування.

По-перше, банк утримує стабільну позицію на ринку, характеризується позитивною динамікою основних фінансових показників та активно впроваджує цифрові рішення, що сприяє розширенню клієнтської бази та підвищенню рівня конкурентоспроможності. Стратегічна орієнтація на інновації та якість сервісу формує потенціал для подальшого зміцнення позицій на фінансовому ринку.

По-друге, ринкові індикатори свідчать про послідовне зростання масштабів діяльності банку. Збільшення активів, кредитного портфеля та капіталу підтверджує підвищення ділової активності та стійкості. Незначні коливання окремих показників залучення ресурсів не впливають на загальну позитивну траєкторію розвитку.

По-третє, результати бенчмаркінгового аналізу демонструють, що за рядом параметрів банк поступається середньому рівню приватних банків, насамперед за масштабом діяльності та обсягами клієнтських коштів. Водночас кредитна спеціалізація є ключовою конкурентною перевагою установи, а майже галузевий рівень капіталу засвідчує підвищення фінансової стійкості. Виявлені слабкі місця, зокрема у сфері залучення ресурсів, визначають напрями подальшого удосконалення.

По-четверте, аналіз структури активів і пасивів засвідчує зміцнення ресурсної бази, зростання власного капіталу та підвищення якості її трансформації у дохідні активи. Повна відмова від міжбанківських кредитів підвищила автономність банку, а збільшення частки високоліквідних активів — його стійкість до ризиків. Переорієнтація на кредитні операції відповідає стратегічній моделі розвитку та забезпечує стабільність доходів.

По-п'яте, оцінка ділової активності з позиції фінансових показників підтверджує відновлення прибутковості після кризового 2022 року. У 2023–2024 рр. суттєво зросли показники маржі, рентабельності та ефективності управління

активами й капіталом. Незначне зниження окремих індикаторів у 2024 р. не змінює загальної тенденції до фінансового оздоровлення та стабілізації діяльності.

У цілому, АТ «Ідея Банк» демонструє стале зміцнення ділової активності, покращення фінансової стійкості та підвищення ефективності операційної діяльності. Комплекс проведених оцінок підтверджує наявність у банку потенціалу для подальшого розвитку, розширення ринкової присутності та підвищення конкурентних переваг у середньостроковій перспективі.

У ході проведеного дослідження було обґрунтовано необхідність переходу від традиційних методів оцінювання ділової активності банків до комплексного багатокритеріального підходу, який дозволяє всебічно враховувати як фінансові та ресурсні параметри, так і ринкові аспекти діяльності банківської установи. Доведено, що суто фінансові показники не забезпечують повного уявлення про рівень конкурентоспроможності банку, адже не відображають особливостей його ринкової поведінки, стратегії розвитку та здатності адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Запропонована інтегральна модель оцінки ділової активності, що поєднує ресурсні, фінансові та ринкові індикатори, підтвердила свою ефективність як інструмент формування об'єктивної та збалансованої оцінки поточного стану банку. Використання нормалізації показників, поділу індикаторів на стимулятори й дестимулятори та рівноважної системи ваг дозволило отримати цілісний інтегральний індикатор, придатний для стратегічного аналізу та управління. Такий підхід підсилює аналітичний інструментарій банківського менеджменту і може застосовуватися практичними підрозділами банківських установ для оцінювання стійкості та формування управлінських рішень.

Розрахунок інтегрального показника ділової активності для АТ «Ідея Банк» виявив поступове покращення діяльності у 2024 році після періоду низьких значень у 2022–2023 роках. Позитивна динаміка підтверджує результативність управлінських рішень, упровадження цифрових технологій, оптимізації процесів та зміцнення ресурсної бази банку. Проте проведений аналіз окреслив низку проблемних аспектів, серед яких — недостатня

диверсифікація доходів, невисока активність на ринку, значна операційна витратність та дисбаланси у структурі активів і пасивів.

Запропоновані заходи щодо підвищення ділової активності передбачають оптимізацію структури балансу, активніше використання інвестиційних інструментів, удосконалення кредитної діяльності, цифровізацію ключових бізнес-процесів та оновлення продуктової лінійки. Посилення клієнтоорієнтованості й комунікаційної політики сприятиме зміцненню довіри клієнтів та розширенню ринкової присутності банку.

Реалізація запропонованих рекомендацій забезпечить підвищення фінансової стійкості, ефективності операційної діяльності та конкурентоспроможності АТ «Ідея Банк». Інтегральна модель, запропонована в роботі, підтвердила свою дієвість як інструмент стратегічного моніторингу та може бути використана в подальших дослідженнях і практичній діяльності банківських установ.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА

1. Мартусенко І. В., Дончак Л. Г. (2018) Ділова активність: теоретичні аспекти та особливості формування. *Економіка і суспільство*, (19), 501-505. https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/76.pdf
2. Насібова О. В., Папуцин В. М. (2017) Теоретичні аспекти управління ліквідністю та діловою активністю підприємства. *Економіка і суспільство*, (12), 591–596. https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/98.pdf
3. Адонін С. В., Калашнікова Ю. М. (2021). Управління діловою активністю підприємства в сучасних умовах. *Ефективні економіка*, (12). http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/90.pdf
4. Коваленко В. В. (2021). Ділова репутація та її вплив фінансову стійкість банків. *Академічний огляд*, 1 (54), 23-35. DOI: 10.32342/2074-5354-2021-1-54-3
5. Aleskerova Y., Fedoryshyna I. (2023) Business activity and financial results of the activities of banking institutions. *Economy, finances, management: Topical issues of science and practical activity*, 1 (63). DOI: 10.37128/2411-4413-2023-1-8
6. Матвійчук Н., Теслюк С. (2021). Основні тенденції розвитку банківських інновацій в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, (1), 79-87. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-01-79-87>
7. Хаустова К., Кобаль А. (2022). Методичні підходи до оцінки ресурсного потенціалу стратегічних змін в організації. *Підприємництво та інновації*, (25), 93-96. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/25.15>
8. Вінниченко О. В., Гудзь А. В. (2020). Фінансовий стан банку та методи його оцінки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, (69), 217-228. <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i69.200560>
9. Ясіновська І., Фелісеєв В. (2022). Ділова активність промислових підприємств України: оцінка, проблеми та напрями забезпечення. *Економіка та суспільство*, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-16>

10. Сілакова Г. В. Хмельницька Я. Б. Прогноз розвитку ділової активності комерційного банку на фінансовому ринку. Наукові здобутки молоді — вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті : програма і матеріали 79 міжнар. наук. конф. молодих учених, аспірантів і студентів, Київ, 15–16 квітня 2013. К.: НУХТ, 2013 р. Ч. 4. С. 213–215. <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b87821e3-3224-48f1-94af-ad9ab5d17b06/content>
11. Mistrean L. Customer orientation as a basic principle in the contemporary activity of the bank. (2021) *Journal of Public Administration, Finance and Law*, (21), 39-51. <https://doi.org/10.47743/jopafl-2021-21-05>
12. Rudevskva V. (2022) Customer Orientation Of The Bank As The Basis Of The Customer-Oriented Business Model Of The Bank. *Three Seas Economic Journal*, 3 (4), 27-35. DOI:[10.30525/2661-5150/2022-4-5](https://doi.org/10.30525/2661-5150/2022-4-5)
13. Ключка О., Богріновцева Л., Козій Н. (2024). Оцінка ефективності впровадження інноваційних технологій в діяльність вітчизняних банків під впливом цифрової трансформації фінансового ринку. *Економіка та суспільство*, (62). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-33>
14. Коваленко В., Шелудько С., Ольвінська Ю., Вітковська К., Гайдаєнко О. (2022). Розвиток фінансових інновацій в умовах цифровізації економіки. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(46), 86–96. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3878>
15. Вядрова І. М., Морозов М. В. (2020) Сутність конкурентоспроможності в банківському секторі: стан і проблеми. *Бізнес Інформ*, (11), 324-330. http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_11_47.
16. Литовченко М. О., Татяніна С. М. (2019) Сутність та значення конкурентоспроможності банку. *Інфраструктура ринку*, (35), 427–432. http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/35_2019_ukr/69.pdf
17. Рисін В. В., Біда А. П. (2021) Фінансова стійкість банку: чинники та особливості забезпечення. *Ефективна економіка*, (3). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8731>.
18. Косар Н., Кузьо Н., Мамчин М. (2023). Активізація маркетингової діяльності комерційних банків України у формуванні їх конкурентних переваг

на ринку. *Економіка та суспільство*, (48). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-7>

19. Вовчак О. Д., Гонгало Н. М. (2020) Цифрові інновації та їхній вплив на конкурентноспроможність банків. *Вісник Університету банківської справи*, 3 (39), 46-51. DOI: [10.18371/2221-755X3\(39\)2020225116](https://doi.org/10.18371/2221-755X3(39)2020225116)

20. Грищук Н., Герасимчук В. (2020) Інновації банківських послуг як критерій оцінки конкурентоспроможності на фінансовому ринку, *Colloquium-journal*, 14 (66), 14-21. DOI: 10.24411/2520-6990-2020-11905

21. Руда О. Л. (2018) Конкурентоспроможність банків на ринку надання банківських послуг. *Економіка та держава*, (4), 58–61. <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4031&i=11>

22. Чайковський Я., Чайковська І., Чайковський Є. (2022) Ефективність діяльності банківських установ в Україні. *Світ фінансів*, 3 (72), 127-140. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1539/1547>

23. Аналіз банківської діяльності: підручник / [А.М. Герасимович, І.М. Парасій-Вергуненко, В.М. Кочетков та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. К.:КНЕУ, 2010. 599 с. URL: <https://studentbooks.com.ua/content/view/116/54/>

24. Федина В. В., Довгань Т. І. (2023) Теоретичні аспекти оцінки фінансового стану банківської установи. *Економіка і управління*, 2 (98), 78-89. DOI: 10.36919/2312-7812.2.2023.78. URL: <https://e-u.edu.ua/journal/1238.pdf>

25. Захожай В. Б. (2024). Застосування статистичних методів для оцінки фінансової стійкості банківських установ в умовах економічної нестабільності. *Академічні візії*, (35). <https://doi.org/10.5281/zenodo.13734585>

26. Popescu A. (2015) Benchmarking Study on Comparative Analysis of Performance Bank. *Economics of Sustainable Development. The Economic Impact of Climate Change*, 40-49. <https://ideas.repec.org/p/eub/wp2015/2015-05.html>

27. Соцька Ю. І. (2016) Методичні підходи до інтегральної оцінки конкурентоспроможності комерційного банку. *Економіка та суспільство*, (2), 617-621. https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/110.pdf

28. Штефан Л. (2024). Аналіз динаміки розвитку банківського сектору України. *Економіка та суспільство*, (69). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-89>
29. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. / Журавльова Т.О., Макаренко Ю.П., Турова Л.Л., Сірко А.Ю. Дніпро: Пороги, 2021. 360 с. http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/32011/1/fmb_20.PDF
30. Nida A., Unggul K. (2025) Impact of bank reputation, service quality, and social media marketing on customer trust and loyalty, *Journal of Applied Economics in Developing Countries* (10), 108-117. https://jurnal.uns.ac.id/jaedc/article/view/108581?utm_source
31. Звіт про фінансову стабільність. НБУ. Червень 2025. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf?utm_source
32. Гетманенко О. О., Гелюта М. О. (2025) Сучасний стан показників української банківської системи. *Економіка та суспільство*, (74). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-147>
33. Офіційний сайт. АТ «ІдеяБанк». URL: <https://ideabank.ua/uk>.
34. Антимонопольний комітет дозволив Сергію Тігіпку придбати 100% акцій Ідея Банку. 17.12.2024. Форіншурер. <https://forinsurer.com/news/24/12/17/44490>
35. Основні показники діяльності банків. Згруповані балансові залишки (у розрізі банків). НБУ. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
36. Фінансова звітність. АТ «Ідея Банк». https://ideabank.ua/uk/about/finance-reports?utm_source
37. Гладищук Я. (2025). Аналіз динаміки активів банків України в умовах трансформаційних змін. *Економіка та суспільство*, (75). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-15>
38. Bortnikov G., Lyubich O. (2022) ESG riskmanagement in ukrainian banks. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 6 (47), 19–33. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3885>
39. Топ банків: де українці зберігають свої заощадження. 19.11.2025. https://for-ua.com/article/1243980?utm_source

40. Розширено перелік системно важливих банків. 18.06.2025. НБУ. https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozshireno-perelik-sistemno-vajlivih-bankiv?utm_source=chatgpt.com
41. Сисоєнко І., Карлюка Д. (2022). Аналіз основних фінансових показників діяльності банків України. *Підприємництво та інновації*, (23), 132-137. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.22>
42. Дроботя Я., Телятник М. (2021). Управління капіталом комерційного банку. *Економіка та суспільство*, (31). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-9>
43. Непша А., Короленко Р. (2025). Особливості формування ресурсної бази комерційного банку. *Економіка та суспільство*, (79). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-138>
44. Харабара В., Гладчук О., Грешко Р. (2025). Сучасний стан ліквідності банківської системи України. *Молодий вчений*, 2 (133), 237-244. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-2-133-22>
45. Примак Ю. Р. (2017) Аналіз ділової активності, іміджу та репутації: їх вплив на фінансову стійкість банку. *Економічний форум*, (2), 330-337. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_2_54.
46. Ромашко О. М., Маринчак Л. Р., Мацьків Р. Т. (2023) Оцінка ринку міжбанківських кредитів системно важливих банків в Україні. *Бізнес Інформ.*, (6), 164–171. DOI:10.32983/2222-4459-2023-6-164-171
47. Торяник Ж. І., Копилець В. І. (2019) Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності банку та банківських послуг. *Економіка та суспільство*. (19), 1189-1197. https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/178.pdf
48. Кахович О. О., Лисенко В. Р. (2018). Міжнародна конкурентоспроможність банку та методи її оцінки. *Економічний простір*, (139), 136-144. <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/377>
49. Селюченко Н. Є., Радченко В. М. (2024) Оцінювання фінансової стійкості банківської системи України в умовах зовнішніх збурень. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми*

розвитку, 2 (12), 357- 364. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2024.02.357>. URL: <https://surl.li/jhfrjw>.

50. Копилюк О., Журибіда Н., Тимчишин Ю., Музичка О. (2022). Методичний інструментарій комплексної оцінки економічної безпеки банків України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 26–33. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3611>

51. Левицький В. В. (2024) Формування системи адміністративного менеджменту активів та пасивів банківської установи у стратегічному аспекті. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 4 (36), 113–119. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-04-113-119>.

52. Кравченко В. П. (2023) Факторний аналіз на ринку облігацій внутрішньої державної позики. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*, (41), 68-74. https://journals.pdu.khmelnytskyi.ua/index.php/podilian_bulletin/article/view/302

53. Марценюк О., Петрусевич В. (2024). Проблеми та перспективи інвестиційної діяльності банків України. *Економіка та суспільство*, (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-54>

54. Соколовська І. (2024). Формування депозитних ресурсів у контексті забезпечення стійкості банківської системи. *Економіка та суспільство*, (63). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-123>

55. Мороз Н. В., Адаменко Д. В. (2024) Депозитна політика банків України. *Галицький економічний вісник*, 87, 122–128. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.122

56. Козій Н., Вертій С. (2024) Депозитна політика банків в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми економіки*, 3 (273), 135-141. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/03/3.24._topic- Nataliia-Kozii-Serhii-Vertii-135-141.pdf

57. Шаренко Р. А. (2025) Вплив цифровізації на операційну ефективність банків. *Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері*. (Чер 2025), 80-82. <https://jitas.donnu.edu.ua/article/view/17612>

58. Ключка О., Глінський Д. (2024) Вплив цифровізації на ефективність банківської діяльності. *Актуальні проблеми економіки*, 1 (273), 128–134. URL: 10.32752/1993-6788-2024- 1-273-128-134.

59. Земсков К. В., Лиса О. В. (2024) Управління фінансовими ресурсами банку з метою підвищення рентабельності його діяльності. *Економіка та суспільство*, (68). DOI:10.32782/2524-0072/2024-68-74

60. Демко М., Черкес Р. (2022). Сучасні тенденції збуту та просування банківських продуктів в Україні. *Економіка та суспільство*, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-120>

ДОДАТКИ

Таблиця А.1 - Підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність банку», що наводяться у вітчизняній літературі

Автор(-и)	Визначення поняття
О. В. Золотарьова, С. О. Гура	Конкурентоспроможність банку – система відносин з формування, розвитку та утримання, нарощування та реалізації конкурентних переваг на ринку банківських продуктів і послуг за рахунок виявлення та використання його внутрішніх і зовнішніх можливостей для досягнення поставлених цілей
М. В. Медведев	Конкурентоспроможність банку – єдність «конкурентних позицій» і «конкурентного потенціалу», які формують «конкурентні переваги» банківської установи
М. О. Литовченко, С. М. Татяніна	Конкурентоспроможність банку – здатність забезпечити виробництво послуг, більших за кількістю та кращих за якістю, ніж інші банки, в умовах ефективного застосування конкурентного потенціалу, нарощування наявних і створення нових конкурентних переваг при найменших витратах на одиницю послуг, що надаються
О. В. Мірошниченко	Конкурентоспроможність банку – це реальна й потенційна спроможність витримати конкуренцію на певному ринку у фіксований проміжок часу на основі адаптації до впливу зовнішніх факторів, пропозиції конкурентоспроможних продуктів, ефективного управління ресурсами та забезпечення стійкості
О. В. Неізнестна	Конкурентоспроможність банків – це комплексна, інтегрована характеристика його діяльності, яка, відображаючи ступінь успішності функціонування банку на конкурентному ринку за збереження та розширення його ринкових позицій, передбачає спроможність ефективно використовувати ресурси та отримувати, за умови помірною ризику, прибуток у розмірі, не нижче, ніж відповідний показник конкурентів
В. В. Коваленко, Ю. М. Белова	Конкурентоспроможність банку – це його здатність вести ефективну діяльність із метою досягнення прибуткової реалізації послуг в умовах конкурентного ринку

Джерело: [15, с. 327]

Додаток Б

Таблиця Б.1 - Алгоритм розрахунку та економічний зміст показників ділової активності за ресурсним підходом

№	Назва показника	Алгоритм розрахунку	Економічний зміст
а) в частині пасивів			
1	Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	$K_{зк} = \frac{Зк}{Пзаг}$	Питома вага залучених коштів ($Зк$) у загальних пасивах ($Пзаг$)
2	Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	$K_{змбк} = \frac{МБК}{Пзаг}$	Питома вага одержаних міжбанківських кредитів (МБК) у загальних пасивах ($Пзаг$)
3	Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	$K_{зда} = \frac{Да}{Зк}$	Співвідношення дохідних активів ($Да$) і залучених коштів ($Зк$)
4	Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	$K_{зкр} = \frac{КР}{Зк}$	Питома вага кредитного портфеля (КР) у залучених коштах ($Зк$)
б) в частині активів			
1	Коефіцієнт дохідних активів	$K_{да} = \frac{Ад}{Аз}$	Питома вага дохідних активів ($Ад$) у загальних активах ($Аз$)
2	Коефіцієнт кредитної активності	$K_{кра} = \frac{КР}{Аз}$	Питома вага кредитного портфеля (КР) у загальних активах ($Аз$)
3	Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь	$K_{іа} = \frac{ЦПП}{Аз}$	Питома вага портфеля цінних паперів і паїв (ЦПП) у загальних активах ($Аз$)
4	Коефіцієнт інвестицій у дохідних активах	$K_{іда} = \frac{ЦПП}{Ад}$	Питома вага інвестицій (ЦПП) у дохідних активах ($Ад$)

Джерело: [23]

Таблиця Б.2 - Алгоритм розрахунку та економічний зміст показників ділової активності за фінансовим підходом

№	Назва показника	Алгоритм розрахунку	Економічний зміст
1	Рентабельність активів	$Ra = \frac{ЧП}{A} * 100\%$	Показує прибутковість активів і визначається відношенням чистого прибутку (ЧП) до сукупних активів (А) банку
2	Рентабельність капіталу	$R_k = \frac{ЧП}{K} * 100\%$	Характеризує ефективність використання капіталу і розраховується як відношення чистого прибутку (ЧП) до капіталу (К)
3	Рентабельність витрат	$Rv = \frac{ЧП}{B} * 100\%$	Характеризує рівень віддачі витрат банку і оцінює суму прибутку (ЧП), що припадає на одиницю витрат (В)
4	Чиста процентна маржа	$ЧПМ = \frac{ПД - ПВ}{A} * 100\%$	Відображає ефективність основної діяльності і визначається як відношення різниці процентних доходів (ПД) і витрат (ПВ) до загальних активів банку (А)
5	Чистий спред	$ЧС = \frac{ПД}{КП} * 100\% - \frac{ПВ}{ПЗ} * 100\%$	Показує ефективність виконання функцій банком, а також характеризує рівень конкурентоспроможності банку
6	Коефіцієнт дієздатності	$Kd = \frac{B}{D}$	Визначається співвідношенням витрат (В) і доходів (Д)

Джерело: [23]

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (БАЛАНС) НА 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	817,162	655,091
Кредити та аванси клієнтам	7	2,959,006	4,804,462
Інвестиції в цінні папери	8	185,771	138,515
Інвестиційна нерухомість	9	6,824	6,968
Поточні податкові активи		7,950	9
Відстрочені податкові активи		159,508	15,243
Нематеріальні активи	10	99,772	80,486
Основні засоби	11	151,889	180,001
Інші фінансові активи	12	157,999	171,773
Інші нефінансові активи	13	21,631	20,758
Непоточні активи, класифіковані як утримувані для продажу	14	20	20
Загальна сума активів		4,567,532	6,073,326
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	4,956	4,956
Кошти клієнтів	16	3,592,110	4,237,530
Забезпечення	17	62,059	108,346
Інші фінансові зобов'язання	18	83,989	126,975
Інші нефінансові зобов'язання	19	10,939	10,887
Поточні податкові зобов'язання		-	41,532
Субординований борг	20	-	79,985
Загальна сума зобов'язань		3,754,053	4,610,211
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	21	323,073	323,073
Емісійні різниці	21	196,641	196,641
Резерви та інші фонди банку	22	916,598	334,693
Інші резерви	22	25,971	26,803
Нерозподілений прибуток/(накопичений збиток)	22	(648,804)	581,905
Загальна сума власного капіталу		813,479	1,463,115
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		4,567,532	6,073,326

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 24 квітня 2023 року.

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Т.Ливарчук
Начальник відділу звітності
тел.: (032) 235-09-20

АТ «ІДЕЯ БАНК»

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД

(Звіт про фінансові результати) за 2022 рік

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка	24	2,594,898	2,423,041
Комісійні доходи	25	174,590	292,985
Інші доходи	26	700	1,200
Дохід від звичайної діяльності		2,770,188	2,717,226
Процентні витрати	24	(334,015)	(358,094)
Комісійні витрати	25	(100,365)	(136,766)
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		49,798	11,660
Чистий збиток від переоцінки іноземної валюти		(3,286)	(627)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9		(2,581,523)	(812,327)
Інші прибутки (збитки)	27	16,841	23,631
Витрати на виплати працівникам	28	(351,620)	(380,303)
Амортизаційні витрати	28	(75,589)	(76,408)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(184,464)	(275,204)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів		301	(1,581)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		(793,734)	711,207
Прибуток від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю	29	-	1
Прибуток/(збиток) до оподаткування		(793,734)	711,208
Витрати на сплату податку	30	144,098	(130,135)
Прибуток/(збиток) за рік		(649,636)	581,073
Інший сукупний дохід:		-	-
Усього сукупного доходу/(збитку)		(649,636)	581,073
Прибуток/(збиток) на акцію:			
Загальна сума базового прибутку (збитку) на акцію	31	(2,01)	1,92

Банк змінив класифікацію та подання деяких статей Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід. Подання порівняльної інформації було змінено відповідно (Примітка 4).

Затверджено до випуску Провідником та підписано 24 квітня 2023 року.

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала Т.П. Лямарчук
Начальник відділу звітності
тел.: (032) 235-09-20

**ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
(БАЛАНС) НА 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ**

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	2023 рік	2022 рік
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	1,443,184	817,162
Кредити та аванси клієнтам	7	3,916,122	2,959,006
Інвестиції в цінні папери	8	111,565	185,771
Інвестиційна нерухомість	9	6,950	6,824
Поточні податкові активи		-	7,940
Відстрочені податкові активи		233,905	159,508
Нематеріальні активи	10	110,167	99,772
Основні засоби	11	159,709	151,889
Інші фінансові активи	12	224,962	157,999
Інші нефінансові активи	13	24,065	21,641
Непоточні активи, класифіковані як утримувані для продажу	14	20	20
Загальна сума активів		6,230,649	4,567,532
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	-	4,956
Кошти клієнтів	16	4,206,950	3,592,110
Забезпечення	17	111,930	62,059
Інші фінансові зобов'язання	18	138,524	83,989
Інші нефінансові зобов'язання	19	12,199	10,939
Поточні податкові зобов'язання		435,024	-
Загальна сума зобов'язань		4,904,627	3,754,053
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	21	323,073	323,073
Емісійні різниці	21	196,641	196,641
Резерви та інші фонди банку	22	266,962	916,598
Інші резерви	22	25,139	25,971
Нерозподілений прибуток/(накопичений збиток)	22	514,207	(648,804)
Загальна сума власного капіталу		1,326,022	813,479
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		6,230,649	4,567,532

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 09 квітня 2024 року

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Т.Лимарчук
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД
(Звіт про фінансові результати) за 2023 рік

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка	24	2,301,188	2,594,898
Комісійні доходи	25	212,897	174,590
Інші доходи	26	-	700
Дохід від значайної діяльності		2,514,085	2,770,188
Процентні витрати	24	(420,919)	(334,015)
Комісійні витрати	25	(106,718)	(100,365)
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		29,106	49,798
Чистий збиток від переоцінки іноземної валюти		(633)	(3,286)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9		(401,065)	(2,581,523)
Інші прибутки (збитки)	27	17,780	16,841
Витрати на виплати працівникам	28	(451,307)	(351,620)
Амортизаційні витрати	28	(80,454)	(75,589)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(218,144)	(184,464)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів		(1,388)	301
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		880,343	(793,734)
Прибуток від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю	29	45,131	-
Прибуток(збиток) до оподаткування		925,474	(793,734)
Витрати на сплату податку на прибуток	30	(414,164)	144,098
Прибуток(збиток) за рік		511,310	(649,636)
Інший сукупний дохід:		-	-
Усього сукупного доходу(збитку)		511,310	(649,636)
Прибуток(збиток) на акцію:			
Загальна сума базового та розбавленого прибутку (збитку) на акцію	31	1,58	(2,01)

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 09 квітня 2024 року

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Т.Льварчук
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20

АТ «ІДЕЯ БАНК»

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (БАЛАНС) НА 31 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	2024 рік	2023 рік
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	1,658,214	1,443,184
Кредити та аванси клієнтам	7	5,114,777	3,916,122
Інвестиції в цінні папери	8	42,835	111,565
Інвестиційна нерухомість	9	6,798	6,950
Відстрочені податкові активи		246,237	233,905
Нематеріальні активи	10	116,156	110,167
Основні засоби	11	178,106	159,709
Інші фінансові активи	12	289,129	224,962
Інші нефінансові активи	13	17,583	24,065
Непоточні активи, класифіковані як утримувані для продажу	14	-	20
Загальна сума активів		7,669,835	6,230,649
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	15	5,122,581	4,206,950
Забезпечення	16	182,662	111,930
Інші фінансові зобов'язання	17	141,262	138,524
Інші нефінансові зобов'язання	18	12,568	12,199
Поточні податкові зобов'язання		424,439	435,024
Загальна сума зобов'язань		5,883,512	4,904,627
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	323,073	323,073
Емісійні різниці	19	196,641	196,641
Резерви та інші фонди банку	20	396,962	266,962
Інші резерви	20	24,254	25,139
Нерозподілений прибуток		845,393	514,207
Загальна сума власного капіталу		1,786,323	1,326,022
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		7,669,835	6,230,649

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 02 квітня 2025 року

Михайло ВЛАСВІНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Тетяна ЛИМАРЧУК
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД (Звіт про фінансові результати) за 2024 рік

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка	22	3,158,360	2,301,188
Комісійні доходи	23	233,912	212,897
Інші доходи	24	20	-
Дохід від звичайної діяльності		3,392,292	2,514,085
Процентні витрати	22	(551,088)	(420,919)
Комісійні витрати	23	(136,279)	(106,718)
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		28,389	29,106
Чистий збиток від переоцінки іноземної валюти		(1,413)	(633)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	xx	(809,249)	(401,065)
Інші прибутки (збитки)	25	15,703	17,780
Витрати на виплати працівникам	26	(571,198)	(451,307)
Амортизаційні витрати	26	(94,040)	(80,454)
Інші адміністративні та операційні витрати	26	(328,844)	(218,144)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів		2,536	(1,388)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		946,809	880,343
Прибуток (збиток) від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю	27	(49)	45,131
Прибуток(збиток) до оподаткування		946,760	925,474
Витрати на сплату податку на прибуток	28	(486,406)	(414,164)
Прибуток(збиток) за рік		460,354	511,310
Інший сукупний дохід, який у подальшому не буде перекласифікований до прибутку чи збитку		(53)	-
Усього сукупного доходу(збитку)		460,301	511,310
Прибуток(збиток) на акцію:			
Загальна сума базового та розбавленого прибутку (збитку) на акцію	29	1,42	1,58

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 02 квітня 2025 року

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Тетяна ЛИМАРЧУК
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20

Додаток Г

Таблиця Г.1 - Динаміка пасивів АТ «Ідея Банк» за 2022-2024рр., тис.грн

Найменування статті	31 грудня 2022	31 грудня 2023	31 грудня 2024	Абс.відхилення 2023/2022	Абс.відхилення 2024/2023	Темп приросту 2023/2022 2	Темп приросту 2024/2023 3
Статутний капітал	323073	323073	323073	0	0	0.00%	0.00%
Нерозподілений прибуток	-648804	514207	845393	1163011	331186	-179.25%	64.41%
Емісійні різниці	196641	196641	196641	0	0	0.00%	0.00%
Резерви та інші фонди банку	916598	266962	396962	-649636	130000	-70.87%	48.70%
Інші резерви	25971	25139	24254	-832	-885	-3.20%	-3.52%
Загальна сума власного капіталу	813479	1326022	1786323	512543	460301	63.01%	34.71%
Кошти банків	4956	0	-4956	0	-100.00%	0.00%	
Кошти клієнтів	3592110	4206950	5122581	614840	915631	17.12%	21.76%
Загальна сума забезпечень, в тому числі:	62059	111930	182662	49871	70732	80.36%	63.19%
Інші фінансові зобов'язання	83989	138524	141262	54535	2738	64.93%	1.98%
Інші нефінансові зобов'язання	10939	12199	12568	1260	369	11.52%	3.02%
Поточні податкові зобов'язання	0	435024	424439	435024	-10585	0.00%	0.00%
Субординований борг	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%
Загальна сума зобов'язань	3754053	4904627	5883512	1150574	978885	30.65%	19.96%
Загальна сума пасивів	4567532	6230649	7669835	1663117	1439186	36.41%	23.10%

Таблиця Г.2 – Динаміка активів АТ «Ідея Банк» за 2022-2024рр., тис.грн

Назва рядка	31 грудня 2022	31 грудня 2023	31 грудня 2024	Абс.відхилення 2023/2022	Абс.відхилення 2024/2023	Темп приросту 2023/2022	Темп приросту 2024/2023
Грошові кошти та їх еквіваленти	817162	1443184	1658214	626022	215030	76.61%	14.90%
Кредити та аванси клієнтам	2959006	3916122	5114777	957116	1198655	32.35%	30.61%
Інвестиції в цінні папери	185771	111565	42835	-74206	-68730	-39.94%	-61.61%
Інвестиційна нерухомість	6824	6950	6798	126	-152	1.85%	-2.19%
Поточні податкові активи	7950	0	0	-7950	0	-100.00%	
Відстрочені податкові активи	159508	233905	246237	74397	12332	46.64%	5.27%
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	99772	110167	116156	10395	5989	10.42%	5.44%
Основні засоби	151889	159709	178106	7820	18397	5.15%	11.52%
Інші фінансові активи	157999	224962	289129	66963	64167	42.38%	28.52%
Інші нефінансові активи	21631	24065	17583	2434	-6482	11.25%	-26.94%
Непоточні активи, класифіковані як утримувані для продажу	20	20	0	0	-20	0.00%	-100.00%
Загальна сума активів	4567532	6230649	7669835	1663117	1439186	36.41%	23.10%

Бібліографічна довідка

Тема магістерської роботи: «Операції комерційних банків з цінними паперами та перспективи їх розвитку».

Обсяг пояснюючої записки 69 сторінок.

Кількість рисунків 3 шт.

Кількість таблиць 16 шт.

Кількість додатків 4 шт. на 11 сторінках.

Графічний матеріал (слайди) 9 шт.

Слайд 1 - Підходи до сутності ділової активності комерційного банку

Слайд 2 - Циклічна модель взаємозв'язку ділової активності та конкурентоспроможності комерційного банку

Слайд 3 - Основні підходи до оцінки ділової активності банків

Слайд 4 - Частка АТ «Ідея Банк» у ключових показниках банківського сектору України у 2022–2024 рр.

Слайд 5 - Бенчмаркінгове порівняння ключових фінансових показників АТ «Ідея Банк» із середньогалузевими значеннями. Бенчмаркінговий аналіз АТ «Ідея Банк», %

Слайд 6 - Показники ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки за ресурсним підходом

Слайд 7 - Показники ділової активності АТ «Ідея Банк» за 2022-2024 роки за фінансовим підходом

Слайд 8 - Інтегральний показник ділової активності

Слайд 9 - Стратегічні напрями, заходи та очікувані результати підвищення ділової активності АТ «Ідея Банк»